

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

ปัญหาพิเศษ

เรื่อง

ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกร ในหมู่บ้านหนอง
โอนและหนองฮาง ตำบลเชียงพิณ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ปีพุทธศักราช 2544

Additional trainings in agriculture needed by farmers in Ban Nong Oan and
Ban Nong Hang, Tambon Chiang Pin, Amphur Muang, Udonthani Province, year
2001

โดย

นางสาวไพโรจิตร์ ไสภานุตร

ร.พ.
ทว 983ค
2544

เลขหม.....
เลขทะเบียน..... 47252
วัน, เดือน, ปี 24 ส.ย. 2546

.b.....
.i.....

ปัญหาพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต

สาขาวิชาเทคโนโลยีการเกษตร – การผลิตสัตว์

ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กรุงเทพฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไป 511-702598 รัศ
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทคัดย่อปัญหาพิเศษ

ปีการศึกษา 2544

ชื่อเรื่อง ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกร ในหมู่บ้านหนอง
โอินและหนองฮาง ตำบลเชียงพิณ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ปีพุทธศักราช 2544
Additional trainings in agriculture needed by farmers in Ban Nong Oan and
Ban Nong Hang, Tambon Chiang Pin, Amphur Muang, Udonthani Province,
year 2001

ชื่อ-สกุล นางสาวไพโรจิตร์ โสภานบุตร

สาขาวิชา เทคโนโลยีการเกษตร-การผลิตสัตว์

ภาควิชา วิศวกรรมเกษตร

คณะ วิศวกรรมศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์จำลอง ศรีสุวรรณ

บทคัดย่อ

การวิจัย เรื่อง ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกร ใน
หมู่บ้านหนองโอินและหนองฮาง ตำบลเชียงพิณ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ปีพุทธศักราช
2544 มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ คือ 1) เพื่อศึกษาถึงสภาพทั่วไปของเกษตรกรในหมู่บ้านหนองโอินและ
หนองฮาง ตำบลเชียงพิณ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี และ 2) เพื่อศึกษาความต้องการฝึกอบรม
วิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกร ในหมู่บ้านหนองโอินและหนองฮาง ตำบลเชียง
พิณ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นเกษตรกรที่อยู่ในหมู่
บ้านหนองโอินและหนองฮาง ตำบลเชียงพิณ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ที่ประกอบอาชีพ
เกษตรกรรม จำนวน 191 คน และข้อมูลที่ทำการศึกษาเก็บรวบรวมมาได้นำมาทำการแจกแจงความถี่
และวิเคราะห์ค่าทางสถิติ โดยหาค่าร้อยละ หาค่าคะแนนเฉลี่ย และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลจากการศึกษาสภาพทั่วไปของเกษตรกร พบว่าเกษตรกรที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง มีอายุโดยเฉลี่ย 48.57 ปี จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
และส่วนใหญ่มีครอบครัวแล้ว อาชีพหลัก คือ ทำนา ส่วนอาชีพรองของเกษตรกร ส่วนใหญ่จะ
เลี้ยงสัตว์ ทำสวนไร่ มีพื้นที่ทำการเกษตรโดยเฉลี่ย 31.73 ไร่ มีรายได้ต่อปีโดยเฉลี่ย 24,000

บาท/ปี เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรม มีเพียงบางส่วนที่เคยได้รับการฝึกอบรม จากเกษตรอำเภอและวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีอุดรธานี

จากการศึกษาความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรมีความต้องการที่จะฝึกอบรมในด้านต่างๆ ตามลำดับความต้องการของเกษตรกร และด้านที่เกษตรกรมีความต้องการในระดับมากที่สุดคือ ด้านประมง รองลงมาเกษตรกรมีความต้องการฝึกอบรมในระดับมาก ตามลำดับ ดังนี้ คือ ด้านอื่นๆ ด้านสัตวศาสตร์ และ ด้านพืชศาสตร์ และด้านที่เกษตรกรมีความต้องการฝึกอบรมปานกลาง คือ ด้าน อุตสาหกรรมเกษตร และ ด้านของแหล่งข้อมูลและธุรกิจเกษตร ตามลำดับ และพบว่า เกษตรกรต้องการให้มีการจัดการฝึกอบรมปีละ 1 ครั้ง ในช่วงของเดือนมีนาคมถึงเดือนเมษายน โดยใช้เวลาการฝึกอบรม 1 – 3 วัน/ครั้ง สถานที่ต้องการให้จัดการฝึกอบรมมากที่สุดคือ โรงเรียนประจำหมู่บ้าน และ ส่วนใหญ่เกษตรกรติดตามข่าวสารด้านเกษตรกรรมจากผู้รับซื้อผลผลิต

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของเกษตรกรในการจัดการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรต้องการให้มีการจัดการฝึกอบรม ดังนี้ คือ 1) จัดให้มีทัศนศึกษาดูงานของเกษตรกรที่ประสบผลสำเร็จมาแล้ว 2) ต้องการให้จัดเลี้ยงอาหารกลางวัน/อาหารว่างให้เกษตรกรในเกษตรกรระหว่างการอบรม และ 3) ต้องการให้นโยบายปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี และนอกจากนั้น ต้องการให้มีการร่วมมือกันอย่างจริงจังในการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรขึ้น เพื่อสะดวกต่อการรับข้อมูลจากหน่วยงานราชการ หรือหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องด้านการเกษตร โดยต้องการให้ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลเป็นแกนนำในการจัดการฝึกอบรมให้กับเกษตรกรอย่างสม่ำเสมอ

กิตติกรรมประกาศ

การทำปัญหาพิเศษครั้งนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี โดยได้รับความอนุเคราะห์และการให้คำแนะนำจาก อาจารย์จำลอง ศรีสุวรรณ ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษ ที่ได้ช่วยแก้ไขจุดบกพร่องต่างๆ ที่เกิดขึ้นในการทำปัญหาพิเศษนี้ ทำให้การทำปัญหาพิเศษ เรื่อง ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกรในหมู่บ้านหนองโสนและหนองฮาง ตำบลเชียงพิณ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้ทำปัญหาพิเศษจึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

นอกจากนี้ผู้จัดทำปัญหาพิเศษต้องขอขอบพระคุณเกษตรกรทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ตลอดจนห้องสมุดคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ห้องสมุดคณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง และห้องสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ที่ได้ให้ความสะดวกในเรื่องของเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการทำปัญหาพิเศษครั้งนี้ นอกจากนี้ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ประจำภาควิชาครุศาสตร์เกษตรทุกท่านที่เอื้อเฟื้อความสะดวกในการจัดทำแบบสอบถามในครั้งนี้

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณบิดา - มารดา ที่ได้ให้ความช่วยเหลือเรื่องทุนทรัพย์ในการทำปัญหาพิเศษครั้งนี้ และคุณงามความดีของการทำปัญหาพิเศษครั้งนี้ผู้จัดทำขอมอบให้กับบุคคลดั่งที่กล่าวมาแล้วทั้งหมดนี้ ส่วนข้อผิดพลาดใดๆที่เกิดขึ้นกับปัญหาพิเศษ ข้าพเจ้าขออับผิดชอบไว้แต่เพียงผู้เดียว

ไพโรจิตร โสภานุตร

กุมภาพันธ์ 2545

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อปัญหาพิเศษ.....	ก
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1. บทนำ	1
1.1 ความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
1.3 ขอบเขตของปัญหา.....	2
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
2. การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง	5
2.1 ความหมายของความต้องการ.....	5
2.2 แนวคิดและทฤษฎีความต้องการ.....	6
2.3 วิชาชีพเกษตรกรรม.....	9
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
3. วิธีการดำเนินการวิจัย	15
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	15
3.2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	15
3.2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล.....	15
3.2.2 วิธีการดำเนินการสร้างแบบสอบถามและลักษณะของแบบสอบถาม...	16
3.2.3 การทดลองใช้แบบสอบถาม (Try out).....	17
3.2.4 วิธีการดำเนินการส่งแบบสอบถาม.....	18
3.2.5 การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ.....	18

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4. ผลการวิจัยและวิจารณ์	20
4.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	20
4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติม ของเกษตรกร.....	23
4.3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการจัดการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติม.	36
4.4 วิจารณ์.....	36
5. สรุปและข้อเสนอแนะ	41
5.1 สรุป.....	41
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	44
บรรณานุกรม.....	45
ภาคผนวก.....	49

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 แสดงการสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากประชากร.....	62
4.1 แสดงสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	20
4.2 แสดงความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกร ด้านการปลูกพืช	23
4.3 แสดงความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกร ด้านการจัดการ.....	24
4.4 แสดงความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกร ด้านการขยายพันธุ์พืช.....	25
4.5 แสดงความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกร ด้านเทคโนโลยีทางพืช.....	25
4.6 แสดงความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกร ด้านการเลี้ยงสัตว์.....	26
4.7 แสดงความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกร ด้านการปรับปรุงพันธุ์สัตว์.....	27
4.8 แสดงความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกร ด้านอาหารสัตว์.....	27
4.9 แสดงความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกร ด้านการจัดการปศุสัตว์.....	28
4.10 แสดงความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกร ด้านเทคโนโลยีปศุสัตว์.....	29
4.11 แสดงความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกร สาขาประมง.....	30
4.12 แสดงความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกร สาขาอุตสาหกรรมเกษตรด้านพืชศาสตร์.....	30
4.13 แสดงความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกร สาขาอุตสาหกรรมเกษตรด้านสัตวศาสตร์.....	31

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.14	แสดงความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกร ด้านแหล่งข้อมูล และ ธุรกิจเกษตร.....	32
4.15	แสดงความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกร ด้านอื่นๆ.....	33
4.16	แสดงความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกร ใน ด้านต่างๆ.....	34
4.17	แสดงความต้องการด้านการจัดการฝึกอบรมวิชาชีพเพิ่มเติมของเกษตรกร.....	35

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1. แผนภาพแสดงกรอบแนวความคิดการวิจัย เรื่อง ความต้องการฝึกอบรม วิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกร	3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของปัญหา

ในบ้านหนองโพนและบ้านหนองฮาง ตำบลเชียงพิณ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพในด้านการเกษตร คือ มีอาชีพทำสวน ปลูกผัก เลี้ยงสัตว์ เช่น ปลูกพืชไร่ ปลูกข้าว ปลูกผัก ผลไม้ เลี้ยงสัตว์พวก โคเนื้อ เลี้ยงเป็ด เลี้ยงไก่และสุกร ซึ่งการประกอบอาชีพเหล่านี้ผู้ประกอบการจะต้องมีความรู้และทักษะในอาชีพรวมทั้งต้องรู้จักการนำผลผลิตที่ได้จากการผลิตมาแปรรูปให้อยู่ในรูปของผลิตภัณฑ์ต่างๆ จึงจะทำให้อาชีพนั้นๆ มีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพ

เนื่องจากเกษตรกรในหมู่บ้านหนองโพนและหนองฮาง ตำบลเชียงพิณ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ขาดความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาอาชีพของตน จึงทำให้อาชีพเหล่านั้นของเกษตรกรประสบปัญหาต่างๆ เช่น ผลผลิตล้นตลาด ราคาผลผลิตตกต่ำและขาดทุน เป็นต้น ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เกษตรกรในหมู่บ้านหนองโพนและหนองฮาง ตำบลเชียงพิณ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี เริ่มทั้งการทำอาชีพทางการเกษตร เกษตรกรเข้ามารับจ้างในตัวเมืองหรือเข้ามาทำงานทำในกรุงเทพมหานครมากขึ้นส่งผลให้อาชีพและแรงงานด้านเกษตรกรรมลดจำนวนลง และการให้ความสำคัญในด้านการให้การศึกษา การฝึกอบรมในวิชาชีพและการแปรรูปผลผลิตที่ได้จากการเกษตรจะเป็นเครื่องมือที่สำคัญอย่างยิ่งในการดึงแรงงานให้กลับสู่อาชีพเกษตรกรรมอีกครั้ง และนอกจากนั้นยังเป็นการพัฒนาอาชีพด้านเกษตรกรรมให้มีคุณภาพมากขึ้น อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้เกษตรกรเห็นความสำคัญของอาชีพทางเกษตรกรรมด้วย ซึ่ง มัณฑนา ร่วมรักษ์ (2544 : 207) กล่าวว่า การนำผลผลิตทางการเกษตรมาแปรรูปจะช่วยป้องกันการล้นตลาดของผลผลิตที่ดี ซึ่งอาจจะช่วยรักษาระดับราคาผลผลิตไม่ให้ตกต่ำ การเพิ่มคุณค่าของผลผลิตทางการเกษตรมาแปรรูปในระดับอุตสาหกรรมซึ่งสามารถจะรับวัตถุดิบเพื่อแปรรูปในจำนวนมากด้วยสามารถขยายตลาดการค้าไปสู่ตลาดทั้งภายในและภายนอกประเทศได้ช่วยเพิ่มทุนรายได้ให้กับเกษตรกรและประเทศชาติได้เป็นอย่างดี ศุภสมบุรณ์ อึ้งรัตนกร และคณะ (2537 : 1) กล่าวว่า การให้ความช่วยเหลือแก่เกษตรกรในด้านความรู้ทางวิชาการทางการเกษตร อันจะส่งผลให้เกษตรกรเพิ่มประ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สิทธิภาพการผลิตยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็ความรู้ทางด้านเทคโนโลยีทางการผลิต เทคโนโลยีทางการจัดการ เทคโนโลยีทางการตลาดเป็นต้น หากเกษตรกรทำการผลิตอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุดเท่าที่ปัจจัยการผลิตเอื้ออำนวยต่อสภาพการเกษตร ก็จะส่งผลให้เกษตรกรเล็งเห็นความสำคัญของทรัพยากรที่มีอยู่ว่าควรจะจัดการอย่างไรจึงจะเหมาะสมที่สุดการฝึกอบรมจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะส่งผลให้ระบบความสมดุลของทรัพยากรที่เอื้ออำนวยต่อการผลิตทางการเกษตรได้ยาวนานยิ่งขึ้น และเกษตรกรมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ฉลาด เกิดจันทรธา (2544 : 16) กล่าวว่ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ในส่วนการสร้างหลักประกันทางเศรษฐกิจแก่ครอบครัวและชุมชนโดยการพัฒนาเศรษฐกิจของครอบครัวและชุมชน ให้มีความสอดคล้องกับความพร้อมและความต้องการด้าน การสนับสนุนอุตสาหกรรมครัวเรือนและอุตสาหกรรมที่มีความสอดคล้องกับความพร้อมและความต้องการแต่ละพื้นที่รวมทั้งการส่งเสริมการประกอบอาชีพที่มีความมั่นคงมีรายได้ที่แน่นอนโดยไม่ทำลายบทบาทและความสัมพันธ์ของคนในครอบครัว "

จากความสำคัญดังกล่าว การศึกษาความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกร ในหมู่บ้านหนองโสนและหนองฮาง ซึ่งเป็นหมู่บ้านที่ทำอาชีพทางเกษตรกรรมมากจึงนับว่ามีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อที่จะได้ทราบถึงความต้องการการฝึกอบรมในวิชาชีพเกษตรกรรมในเรื่องต่างๆ ที่เกษตรกรสนใจ เพื่อสนองตอบในการให้ความรู้ หรือเทคโนโลยีทางการเกษตรต่อกลุ่มเป้าหมายต่อไป จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนซึ่งผลการศึกษาที่ได้สามารถนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อจะได้ดำเนินการต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาถึงสภาพทั่วไปของเกษตรกรในหมู่บ้านหนองโสนและหนองฮาง ตำบลเชียงพิณ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี
2. เพื่อศึกษาถึงความต้องการในการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกรในหมู่บ้านหนองโสนและหนองฮาง ตำบลเชียงพิณ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

1.3 ขอบเขตของปัญหา

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกรในหมู่บ้านหนองโสนและหนองฮาง ตำบลเชียงพิณ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ คือ เกษตรกรในหมู่บ้านหนองโสนและหนองฮาง ตำบลเชียงพิณ

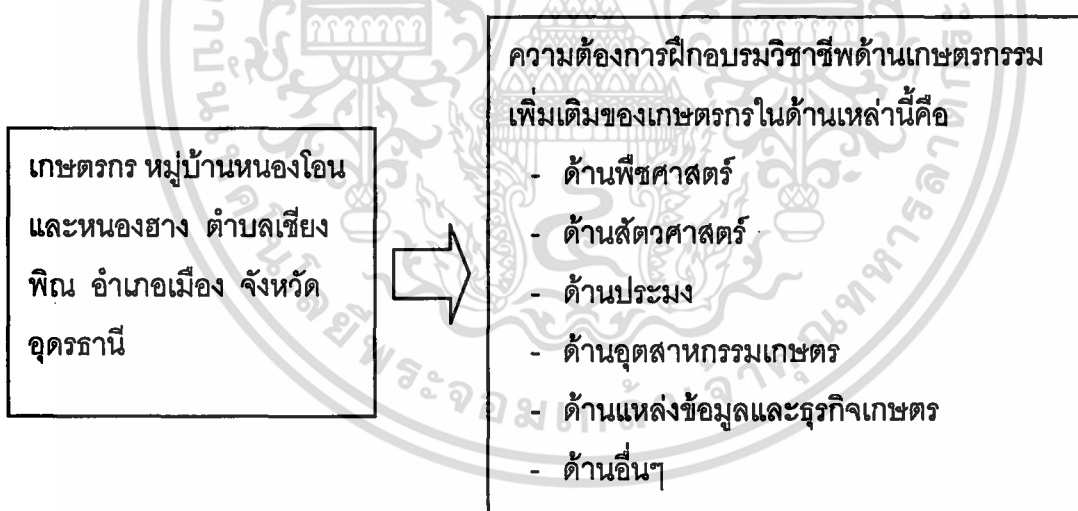
อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี จำนวน 380 ครั้วเรือน โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 191 ครั้วเรือน วิธีการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan อ้างโดย (บุญชม ศรีสะอาด, 2535 : 40)

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่

1. ตัวแปรต้น คือ สภาพทั่วไปของเกษตรกรในหมู่บ้านหนองโสนและหนองฮาง ตำบลเชียงพิณ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ได้แก่ เพศ อายุ ศาสนา สถานภาพการสมรส อาชีพ รายได้ครอบครัว วุฒิการศึกษา

2. ตัวแปรตาม คือ ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกรในหมู่บ้านหนองโสนและหนองฮาง ตำบลเชียงพิณ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

จากขอบเขตของปัญหา ผู้วิจัยได้วางกรอบแนวความคิดของการวิจัยเรื่อง ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกรในหมู่บ้านหนองโสนและหนองฮาง ตำบลเชียงพิณ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ไว้ดังนี้

แผนภาพ แสดงกรอบแนวความคิดการวิจัยเรื่อง ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกร ในหมู่บ้านหนองโสนและหนองฮาง ตำบลเชียงพิณ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นิยามศัพท์

“ ความต้องการ ” หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดที่มุ่งหวังและตั้งใจที่อยากจะได้มาเป็นของตนเอง

“ การฝึกอบรม ” หมายถึง การเข้ารับการฝึกหัดหรือปฏิบัติการ หรือความรู้นอกเหนือจากความรู้เดิมที่มีอยู่แล้ว

“ วิชาชีพเกษตรกรรม ” หมายถึง วิชาชีพที่เน้นให้ผู้เรียนหรือผู้ฝึกอบรมมีความรู้มีทักษะและความชำนาญทางอาชีพเกษตรกรรม เช่น ปลูกข้าว ทำสวน พืชไร่ เลี้ยงสัตว์ จำพวก โคเนื้อ เป็ดไก่ สุกร เป็นต้น

“ เกษตรกร ” หมายถึง หัวหน้าครอบครัวที่ทำอาชีพเกษตรกรรมที่อยู่ในหมู่บ้านหนองโสนและหนองฮาง ตำบลเชียงพิณ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

“ ด้านสัตวศาสตร์ ” หมายถึง อาชีพที่เกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์ตลอดจนการจัดการดูแลสัตว์แรกเกิดจนกระทั่งจับจำหน่ายได้

“ ด้านพืชศาสตร์ ” หมายถึง อาชีพที่เกี่ยวข้องกับการปลูกพืช การดูแล การจัดการผลผลิต ตั้งแต่เริ่มปลูกจนถึงการเก็บเกี่ยวผลผลิตได้

“ ด้านอุตสาหกรรมเกษตร ” หมายถึง อาชีพที่เกี่ยวข้องกับการนำเอาผลผลิตที่ได้จากด้านสัตวศาสตร์ พืชศาสตร์ ประมง นำมาแปรรูปเพื่อให้เกิดผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ขึ้น

“ ด้านแหล่งข้อมูลและธุรกิจเกษตร ” หมายถึง แหล่งที่มาของข่าวสารด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับอาชีพเกษตรกรรม ทั้งด้าน พืชศาสตร์ สัตวศาสตร์ ประมง อุตสาหกรรมเกษตร ที่เป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพของเกษตรกร

“ ด้านอื่นๆ ” หมายถึง อาชีพด้านต่างๆ ที่นอกเหนือจากอาชีพด้าน สัตวศาสตร์ พืชศาสตร์ ประมง และ อุตสาหกรรมเกษตร

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางในการจัดการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรม ในหมู่บ้านหนองโสนและหนองฮาง ตำบลเชียงพิณ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

2. เป็นข้อมูลพื้นฐานในเรื่องการจัดการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมให้กับเกษตรกรในหมู่บ้านหนองโสนและหนองฮาง ตำบลเชียงพิณ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

บทที่ 2

การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่องความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกร ในหมู่บ้านหนองโสนและหนองฮาง ตำบลเชียงพิณ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ปีพุทธศักราช 2544 ผู้วิจัยทำการศึกษาดังนี้

- 2.1 ความหมายของความต้องการ
- 2.2 แนวคิดและทฤษฎีความต้องการ
- 2.3 วิชาชีพเกษตรกรรม
- 2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ความหมายของความต้องการ

กำชัย พิบูลย์ (อ้างโดย ชารี ไชยแสง, 2541 : 8) กล่าวว่า ความต้องการมาจากการขาดความสมดุลของร่างกายและสิ่งภายนอกร่างกาย และทำให้เกิดแรงเพิ่มขึ้น ความต้องการของคนมีมากบ้างน้อยบ้างอยู่ตลอดเวลา และทุกคนล้วนมีความต้องการแตกต่างกัน

เดโช สวานานนท์ (อ้างโดย พะยอม ธรรมนารถสกุล, 2539 : 5) กล่าวว่า ความต้องการ หมายถึง การขาดหรือการเสียสมดุลภาพทางกายภาพหรือทางจิตใจของมนุษย์ และมนุษย์พยายามทำตนให้อยู่ในสภาพสมดุล เช่น ไม่ให้หิว ให้ตนมีน้ำมีตาเสมอเพื่อนฝูง เป็นต้น ความขาดบางสิ่งบางอย่าง ซึ่งถ้าว่าสิ่งที่ขาดนั้น จะมีผลทำให้อินทรีย์สารนั้นดำเนินการไปได้ตามปกติวิสัยเพื่อให้ได้สิ่งที่ขาดหายไปหรือมีสวัสดิภาพที่สมบูรณ์

สุราง จันทร์อม (อ้างโดย พะยอม ธรรมนารถสกุล, 2539 : 5) กล่าวว่า ความต้องการ หมายถึง สภาพขาดความสมดุลภายในร่างกายมนุษย์ ซึ่งก่อให้เกิดแรงผลักดันให้มนุษย์ต่อสู้หรือหลีกเลี่ยงจากวัตถุหรือสภาพการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้ร่างกายอยู่ในสภาพเดิม

สรุปความต้องการ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดที่มุ่งหวังและตั้งใจที่เกิดขึ้นจากร่างกายในร่างกายที่ต้องการสิ่งต่างๆ เพื่อตอบสนองความรู้สึกและมุ่งหวังที่จะให้ได้มาเป็นของตน

2.2 แนวคิดและทฤษฎีความต้องการ

เพื่อให้มีความเข้าใจในเรื่องความต้องการเพิ่มขึ้น จึงได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความ ต้องการ ซึ่งนักวิชาการได้กล่าวถึงแนวคิดและทฤษฎีความต้องการไว้ พอสรุปได้ดังนี้

อารี พันธ์มณี (2538 : 183 – 192) กล่าวถึงความต้องการพอสรุปได้ดังนี้

1. ทฤษฎีนี้เชื่อว่า มนุษย์ทุกคนจะมีความต้องการที่จะแสวงหาสิ่งแปลกๆใหม่ๆเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง ซึ่งความต้องการของบุคคลก็มีหลายอย่าง ตั้งแต่ความต้องการขั้นต่ำถึงความต้องการขั้นสูง ซึ่งมนุษย์จะต้องมีการตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานก่อน จึงจะสามารถตอบสนองความต้องการขั้นสูงอื่นๆ ต่อไปได้

ลักษณะความต้องการตามหลักของมาสโลว์ (Maslow) สามารถอธิบายได้ดังนี้

ขั้นที่ 1. ความต้องการทางสรีระ

ขั้นที่ 2. ความต้องการความปลอดภัยและมั่นคง

ขั้นที่ 3. ความต้องการความรักและเป็นเจ้าของ

ขั้นที่ 4. ความต้องการที่จะได้รับการยกย่องจากผู้อื่น

ขั้นที่ 5. ความต้องการที่จะบรรลุถึงความต้องการของตนเองอย่างแท้จริง

เมอร์เรย์ (อ้างโดย นัยนา ยิ้มศิริวัฒนา, 2531 : 8 – 9) กล่าวว่า ความต้องการเป็นสิ่งที่บุคคลได้สร้างขึ้นก่อให้เกิดความขาดซึ่ง ซึ่งความต้องการบางครั้งเกิดขึ้นเนื่องจากแรงกระตุ้นภายในของบุคคล และบางครั้งอาจเกิดความต้องการเนื่องจากสภาพสังคมหรือการกระตุ้นจากภายนอกก็ได้หรืออาจกล่าวได้ว่า ความต้องการเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเนื่องจากสภาพร่างกาย และสภาพทางจิตใจนั่นเอง ทฤษฎีความต้องการของเมอร์เรย์พอสรุปได้ดังนี้

1. ความต้องการที่จะยอมแพ้หรือยอมรับ
2. ความต้องการที่จะเอาชนะอุปสรรคทั้งปวง
3. ความต้องการทำให้ผู้อื่นรัก
4. ความต้องการเอาชนะโดยใช้ความรุนแรง การต่อสู้
5. ความต้องการที่จะฝ่าฝืนอุปสรรค โดยการสร้างความมานะพยายามขึ้น
6. ความต้องการป้องกันตนเองจากความผิด คำวิพากษ์วิจารณ์
7. ความต้องการที่จะยอมรับนับถือ ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้อื่น
8. ความต้องการที่จะควบคุมผู้อื่น ให้ผู้อื่นทำตาม
9. ความต้องการสร้างความประทับใจให้แก่ผู้อื่น
10. ความต้องการที่จะได้รับความปลอดภัย
11. ความต้องการที่จะพ้นจากความอับอาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

12. ความต้องการที่จะให้ความเมตตาแก่ผู้อื่น
13. ความต้องการที่จะจัดทุกสิ่งทุกอย่างให้เป็นระเบียบ
14. ความต้องการเป็นอิสระ เป็นตัวของตัวเอง
15. ความต้องการสนุกสนาน
16. ความต้องการที่จะแยกตนเองออกจากความทุกข์
17. ความต้องการดูแลเอาใจใส่
18. ความต้องการทางเพศ
19. ความต้องการที่จะมีความสุขจากสิ่งประทับใจ
20. ความต้องการที่จะเข้าใจสิ่งต่างๆ

วิจิตร อวระกุล (อ้างโดย ศุภสมบุรณ์ อึ้งรัตนากร และคณะ, 2527 : 6 – 9) ได้กล่าวถึงความต้องการของมนุษย์ โดยแบ่งความต้องการออกตามลำดับ ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. ความมั่นคงในการทำงาน (Security) หมายถึง บริษัท หรือหน่วยงานที่ตนทำงานอยู่นั้น มีความยั่งยืน ไม่ล้มง่าย ๆ และมีฐานะทางการเงินดีพอที่จะจ่ายเงินเดือนได้ตลอดไป สามารถฝากชีวิต ฝากอนาคตไว้ได้ แต่ถ้าบริษัท หรือหน่วยงานใดไม่ค่อยมั่นคง จิตใจของผู้ทำงานก็จะหวั่นไหว กลัวตกงาน อดอยาก จึงต้องแสวงหาบริษัท หรือหน่วยงานที่มั่นคงกว่า มีการลาออก หรือเปลี่ยนงาน ค่อนข้างสูงในหน่วยงานที่ไม่มั่นคง

2. การยอมรับนับถือ (Recognition) คือ การที่ทุกคนต้องการเกียรติ ต้องการการยอมรับนับถือในความสามารถ ความมั่งมี หรือยากจน ตระกูลสูง หรือต่ำ

3. ต้องการความก้าวหน้า (Opportunity) คือ ต้องการมีโอกาสก้าวหน้าที่สูงขึ้นคนเราเมื่อทำงานแล้วก็อยากเห็นตัวเองก้าวหน้าทางการงาน ได้เงินเดือนเพิ่ม ได้เลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น ได้ไปศึกษาต่อ หรือดูงานต่างประเทศ รู้จักคนมากขึ้น ได้ช่วยสังคม ความก้าวหน้าทำให้คนมีกำลังมีกำลังใจในการทำงาน และเป็นความต้องการของมนุษย์ที่คุกรุ่นอยู่ในใจด้วยกันทุกคน

4. ความต้องการความรู้และประสบการณ์ใหม่ๆ (New experience) การได้รับการฝึกอบรม ศึกษาดูงาน เปลี่ยนไปดำรงตำแหน่งต่างๆ ย่อมทำให้คนเราไม่จำเจซ้ำซาก หรือเบื่อหน่าย ทำให้คนเรากระฉับกระเฉง ซึ่งมนุษย์ถือว่าการได้ประสบการณ์ และเป็นเกียรติอย่างหนึ่ง

5. การมีเสรีภาพ (Freedom) ในการทำงานได้คล่องตัว ไม่ติดขัดกับกฎระเบียบข้อบังคับ มีโอกาสแสดงความคิดเห็นทางการพูด การเขียนบ้าง ไม่ถูกกดขี่ มีสิ่งอำนวยความสะดวกตามสมควร

6. การยอมรับเป็นส่วนหนึ่งหรือเป็นส่วนร่วมในงาน (Belonging) มนุษย์ต้องการให้กลุ่มยอมรับว่าเป็นพวกเดียวกัน ไม่ต้องการความรู้สึกว่าเป็นคนละพวก หรือเป็นแกะดำหลงฝูงหรือเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เป็นคนพลัดถิ่น ต้องการเข้าร่วมเป็นพวกความต้องการเหล่านี้เป็นสิ่งผลักดันให้มนุษย์ต้องดิ้นรน ทำทุกสิ่งทุกอย่าง เพื่อตอบสนองความต้องการของตน ซึ่งแต่ละคนมีเท่ากัน

เทพพนม เมืองแมน และ สวิง สุวรรณ (อ้างโดย ศุภลักษณ์ อิงรัตนกร และคณะ, 2528 : 6 – 9) ได้รายงานถึงความต้องการของมนุษย์ โดยแบ่งความต้องการออกเป็น 5 ชั้นตอน ดังนี้

1. ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological needs) คือการทำให้เกิดความพึงพอใจให้แก่ร่างกายเมื่อเกิดความหิวกระหาย ความง่วง ความปรารถนาทางเพศ สิ่งเหล่านี้เป็นแรงขับทางธรรมชาติของมนุษย์ที่สำคัญ เพื่อให้ตนอยู่รอด ความต้องการทางด้านร่างกายเป็นเสมือนความต้องการพื้นฐานมาก่อนความต้องการทั้งหมด ดังเช่น เมื่อคนหนึ่งมีอาการหิวจัดและต้องการอาหารอย่างรุนแรง ความต้องการอย่างอื่นอาจถูกลืมไปหมดสิ้น

2. ความต้องการทางด้านความปลอดภัย (Safety needs) เมื่อความต้องการทางด้านร่างกายได้รับการตอบสนองจนเป็นที่พอใจแล้ว ความต้องการทางด้านความปลอดภัยก็จะเกิดขึ้นตามมา ความต้องการทางด้านความปลอดภัยนี้มีสองแบบ คือ ความต้องการความปลอดภัยทางด้านร่างกาย และความต้องการความปลอดภัยทางด้านเศรษฐกิจ ผู้ใหญ่ที่มีสุขภาพดี ร่างกายปกติ และมีการดำรงชีวิตเหมือนบุคคลทั่วไป ส่วนใหญ่จะมีความพึงพอใจในความมั่นคงที่เขามีอยู่ถ้าสังคมดำเนินไปด้วยความสงบ คือ เป็นสังคมที่ดีทั่วไป จะทำให้บุคคลหรือสมาชิกของสังคมนั้นๆรู้สึกว่าเขาเอง มีความปลอดภัยมั่นคง จากสัตว์ดุร้าย จากอุณหภูมิต่ำที่เปลี่ยนแปลง จากอาชญากรรม การขมขู่ การฆาตกรรม และการกดขี่ ซึ่งเมื่อเกิดจุดข้างต้นความต้องการความปลอดภัยในสังคมใหม่จะเพิ่มขึ้น การซื้อ การประกันสุขภาพ การประกันชีวิต การทำงานที่มีความมั่นคง หรือมองในอีกแง่หนึ่ง คือ การแสวงหาความมั่นคงในด้านเศรษฐกิจของตนเอง

3. ความต้องการทางด้านสังคม หรือความรัก หรือการยอมรับเป็นพวกเป็นพ้อง (Social or love or belonging needs) เมื่อความต้องการทางด้านร่างกาย และความต้องการทางด้านความปลอดภัยได้รับการตอบสนองจนเป็นที่พึงพอใจแล้ว ความต้องการของคนเราที่จะมีความรู้สึกว่าเขาเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มได้รับการยอมรับ มีความสำคัญต่อกลุ่ม และมีอิทธิพลบางประการต่อกลุ่ม ความต้องการดังกล่าวเป็นความต้องการความรัก ความเป็นเจ้าของ คนเราจะแสวงหาเพื่อน ปรารถนาที่จะมีพวกพ้อง ความต้องการทางด้านความรักนี้เป็นความต้องการที่จะเป็นผู้ให้ความรัก และได้รับความรักจากคนอื่นด้วย การขาดความรักสามารถทำให้เกิดผลต่อเนื่องที่เลวร้ายของการปรับตัวไปในทางลบได้

4. ความต้องการมีชื่อเสียงมีฐานะเด่นทางสังคม (Esteem needs) เป็นความต้องการที่จะเป็นบุคคลที่มีความมั่นใจในตนเอง และเมื่อมีบุคคลอื่นยอมรับนับถือ เป็นธรรมดาของมนุษย์ที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อยากได้รับการยอมรับ และเป็นที่ยกย่องของคนอื่นเมื่อทำงานสิ่งใดสิ่งหนึ่งสำเร็จ ความพึงพอใจในการที่มีฐานะเด่นทางสังคม ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะทำให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง และมีความรู้สึกว่าคุณค่า

5. ความต้องการที่จะได้รับความสำเร็จตามแนวความคิดนี้ (Self actualization needs) เมื่อความต้องการทางด้านร่างกาย ความปลอดภัย ด้านสังคม ความมีฐานะเด่นทางสังคมได้รับการตอบสนองแล้วไม่นาน คนนั้นก็มีความรู้สึกไม่พอใจเกิดขึ้นอีก หากว่าเขาไม่สามารถที่จะทำอะไรตามที่ตนเองอยากทำ คนเราควรที่จะได้มีการให้โอกาสที่จะพยายามทำเพื่อให้ชีวิตดีขึ้น มีความต้องการที่จะมีความรู้สึกว่ามีคุณค่าในสิ่งที่ได้ใช้ศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ ได้ทำงานที่เหมาะสมกับความสามารถและทักษะที่ตนชอบ องค์ประกอบอื่นๆ เช่น ความรู้สึกว่างานที่ทำมีความสำคัญ งานนั้นท้าทายความสามารถ ความก้าวหน้า ความสำเร็จของงาน และโอกาสในการพิจารณาตนเอง ล้วนเป็นความต้องการที่ท้าทายซึ่งถูกจัดไว้ในตอนนี้ด้วย นักดนตรีต้องเล่นดนตรี จิตรกรต้องวาดรูป กวีต้องเขียนบทกวี พวกเขาเหล่านั้นมีความสุขกับการที่ได้ทำในสิ่งที่ตนเองต้องการจะทำมากที่สุดนั้นเราเรียกว่า Self - actualization

2.3 วิชาชีพเกษตรกรรม

นพคุณ ศิริวรรณ (2532 : 16) กล่าวว่า งานวิชาชีพทางการเกษตรเป็นงานที่มีความสำคัญเพราะธุรกิจงานฟาร์มเป็นงานการผลิตเพื่อส่งเสริมและขยายฐานงานด้านอุตสาหกรรมและบริการ ยิ่งธุรกิจงานฟาร์มขยายตัวในงานอุตสาหกรรมและบริการก็ยิ่งขยายตัวเป็นเงาตามตัว ซึ่งเป็นการส่งเสริมการสร้างความมั่นคงให้เศรษฐกิจ และ เป็นการสร้างและขยายฐานเศรษฐกิจของประเทศชาติโดยรวม จึงทำให้เห็นชัดเจนถึงความสำคัญของงานอาชีพเกษตรกรรมว่าเป็นอาชีพที่เลี้ยงประชากรในประเทศและเลี้ยงประชากรทั่วโลกด้วย

จึงนับว่างานอาชีพทางการเกษตรนั้นมีความสำคัญเพราะเป็นงานที่ส่งเสริมขยายฐานงานอุตสาหกรรมและงานบริการ ประเทศจะมั่นคงได้ก็ตั้งอาศัยงานเกษตรกรรมเป็นฐานรองรับ

นพคุณ ศิริวรรณ (2532 : 13 – 16) กล่าวว่า อาชีพทางการเกษตรเป็นพื้นฐานของระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยมาเป็นเวลานาน ซึ่งในปัจจุบันการเกษตรยังเป็นสาขาการผลิตที่มีมูลค่าของผลผลิตสูง มีจำนวนผลผลิตที่ส่งเป็นสินค้าออกเป็นจำนวนมาก อีกทั้งเป็นแหล่งที่มาของเงินตราต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่นอกจากนี้สาขาการเกษตรยังเป็นภาคเศรษฐกิจที่มีการทำงานมากที่สุด ซึ่งมูลค่าการส่งออกเป็นผลิตภัณฑ์เกษตรของประเทศไทยนั้นได้มาจากการเพาะปลูกพืช การปศุสัตว์ การประมง และการแปรรูปผลผลิตการเกษตร ซึ่งมูลค่าที่ได้รับจากผลิตภัณฑ์เหล่านั้น จะเป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นออกมาถึงส่วนประกอบที่มีความสำคัญของอาชีพเกษตรกรรมที่มี

ต่อประเทศไทยที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า อาชีพเกษตรกรรมมีบทบาทโดยตรงต่อประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ เพราะการเกษตรเป็นภาคที่มีการจ้างแรงงานมากที่สุด ingsงานที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรโดยตรง และ งานที่ต่อเนื่องกับการเกษตร ซึ่งรวมทั้งการขายส่ง – ปลีก และอุตสาหกรรมแปรรูปอีกด้วย

อำพล เสนาณรงค์ (2544 : 7 – 10) ได้กล่าวว่า เศรษฐกิจของประเทศพึ่งพาอาชีพและผลิตผลด้านการเกษตรและป่าไม้มาช้านาน เคยมีทรัพยากรทางธรรมชาติค่อนข้างอุดมสมบูรณ์แต่จากการพัฒนาและจัดการที่ค่อนข้างจะผิดพลาดและประชากรเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในระยะที่ผ่านมาทำให้ประเทศต้องสูญเสียทรัพยากรธรรมชาติไปอย่างรุนแรงและรวดเร็ว

และเกษตรกรในท้องที่เหล่านั้นส่วนใหญ่ค่อนข้างยากจนและขาดภูมิปัญญาใหม่ๆที่เหมาะสม ลูกหลานเกษตรกรมักหนีอาชีพพ่อแม่ไปทำงานในเมืองเป็น ข้าราชการ พ่อค้า พนักงาน ลูกจ้าง หรือไปทำงานในต่างประเทศ ในไร่นาชนบทเหลือแต่ผู้สูงอายุและเด็กได้รับการศึกษาระดับมัธยมเฉลี่ยเพียงร้อยละ 5 การศึกษาระดับสูงไม่มากและขาดปัจจัยทุกอย่าง

ในปัจจุบันมีหน่วยงานที่วิจัยและพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีหลายหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่ทำหน้าที่ถ่ายทอดเทคโนโลยีไปสู่ชุมชนในชนบท น่าจะได้ผลดีแก่ชุมชน และเทคโนโลยีที่นำไปใช้ในชุมชน ควรจะปรับให้เหมาะสมกับภูมิปัญญาเดิมที่มีอยู่ และสภาพพื้นฐานของชุมชนที่แตกต่างกันไปแต่ละแห่งก็จะทำให้อาชีพทางการเกษตรประสบผลสำเร็จ

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บำรุง ศรีทองใส (2542 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาถึงความต้องการฝึกอบรมอาชีพการเกษตรและเคหกิจเกษตรของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรกรุงเทพมหานคร พบว่า สมาชิกกลุ่มแม่บ้านมีอาชีพที่ทำในปัจจุบัน ส่วนใหญ่ ปลูกพืช เลี้ยงสัตว์และ การประมง และมีการทำผลผลิตมาแปรรูปในรูปแบบต่างๆ เช่นการดอง และพวกผลไม้กวนต่างๆ นอกจากนั้นกลุ่มแม่บ้านก็มีการหารายได้เพิ่มโดยการประดิษฐ์และการผลิต พบว่าการ เย็บผ้าจะมีมากที่สุดรองลงมาคือ การผลิตขนมพู่ ผลิตกระเป๋ากจากผักตบชวา การผลิตน้ำยาล้างจาน ส่วนอาชีพอื่นๆ ของกลุ่มสมาชิกเกษตรกรนั้นพบว่า มีอาชีพค้าขายของชำมากที่สุด

และความต้องการฝึกอบรมอาชีพการเกษตรและเคหกิจของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรกรุงเทพมหานคร กลุ่มอาชีพเพาะปลูกพืช ได้แก่ การคัดเลือกพันธุ์พืช การเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์พืช การเตรียมดินและการใช้ปุ๋ยอย่างถูกสูตรและวิธี การใช้สารเคมี ในกลุ่มอาชีพเลี้ยงสัตว์และประมงมีความต้องการรู้เรื่องพันธุ์สัตว์น้ำ อาหารและการใช้อาหารสัตว์น้ำ การป้องกันและการสุขภาพสัตว์น้ำ และการพัฒนาฝีมือแรงงานด้านการเลี้ยงสัตว์น้ำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนความต้องการด้านอื่นๆ ของกลุ่มสมาชิกแม่บ้านนั้นพบว่า ระยะเวลาที่สะดวกในการเข้ารับการฝึกอบรม คือ เมษายน และบริการที่ควรจัดขณะทำการฝึกอบรมคือ เอกสารประกอบคำบรรยายและควรฝึกอบรมต้องเน้นทฤษฎีและปฏิบัติ

สุรพล เศรษฐบุตร (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของเกษตรกรในตำบลชุมโค อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร พบว่า เกษตรกรในตำบลมีความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรม จำแนกตามค่าเฉลี่ยความต้องการดังนี้ 1) ด้านธุรกิจเกษตร 2) ด้านเครื่องมือทางการเกษตร 3) ด้านเพาะปลูกพืช 4) ด้านปศุสัตว์/สัตว์บาล 5) ด้านอุตสาหกรรมเกษตร และ ด้านการประมง ตามลำดับ ในด้านการบริหารการจัดการโครงการการฝึกอบรม หลักสูตรการฝึกอบรมควรมีระยะเวลา 1 – 3 วัน ในช่วงเดือน มีนาคม – เมษายน ผู้เข้ารับการฝึกอบรมไม่ควรเกิน 20 คน แบ่งหัวข้อย่อย ไม่ควรเกิน 3 หัวข้อ/การบรรยายแต่ละวัน และแบ่งสัดส่วนภาคบรรยาย : ปฏิบัติเป็น 30 : 70 มีการนำชม/ทัศนศึกษาและแจกกุฉิมบัตรภายหลังการอบรมพร้อมทั้งจะต้องมีการอบรมจัดทำเป็นชุดสื่อ ไม่ควรเน้นวิชาการมากนัก

พิเศษ คงดี (2533 : 17) ได้ศึกษาความต้องการการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของประชาชนในอำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรีพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ต้องการเข้ารับการฝึกอบรมมากที่สุดคือ สาขาพืชกรรม เรื่องดินและปุ๋ย สาขาสัตว์บาล เรื่องการเลี้ยงโคเนื้อ สาขาช่างเกษตร เรื่องวิธีการใช้และบำรุงรักษาเครื่องมือทุนแรงในฟาร์ม สาขาธุรกิจเกษตร เรื่องการแปรรูปผลผลิต โดยต้องการเข้ารับการฝึกอบรมมากในระยะสั้นประมาณ 1 – 3 วัน

สุธี สุวราช (2520 : 41 – 45) ได้ศึกษาถึงความเห็นของประชาชนอำเภอทุ่งสง เกี่ยวกับโครงการอบรมระยะสั้นในวิชาชีพเกษตรกรรม ของวิทยาลัยเกษตรกรรมนครศรีธรรมราช พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความต้องการที่จะเข้ารับการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมระยะสั้นค่อนข้างมาก และจะเข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้นหากทางวิทยาลัยเปิดการฝึกอบรมและให้ข้อเสนอแนะว่าการเปิดการฝึกอบรมประมาณ 7 – 15 วัน และต้องตรงกับวันเสาร์อาทิตย์ สำหรับวิชาที่ประชาชนอยากเข้ารับการฝึกอบรม คือ สาขาสัตว์บาล ได้แก่ 1) การเลี้ยงไก่ 2) การเลี้ยงสุกร และ 3) การเลี้ยงเป็ด สาขาพืชศาสตร์ ได้แก่ 1) การทำนาแผนใหม่ 2) การทำสวนยาง และ 3) การทำสวนผัก

เสนอ สิงคมาศ (2521 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาถึงความต้องการของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรในอำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง ได้สรุปผลการวิจัยได้ว่า เกษตรกรมีความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมระยะสั้นค่อนข้างมาก เพื่อนำความรู้ไปปรับปรุงอาชีพของตนเอง โดยมีความต้องการที่จะเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับด้านเกษตรทั่วไปคือ การสุขาภิบาลสัตว์ การปราบศัตรูพืช ดินและปุ๋ย ส่วนสาขาพืชศาสตร์เกษตรกรต้องการฝึกอบรมวิชาชีพการทำนาแผนใหม่ การ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทำสวนผัก การปลูกพืชไร่ และสาขาสัตวบาล เช่น วิชาชีพการเลี้ยงสุกร การเลี้ยงไก่ การเลี้ยงโคนม – โคเนื้อ และการเลี้ยงปลา

เกริกชัย คันธวัช (2525 : บทคัดย่อ) ได้สำรวจข้อมูลพื้นฐานของเกษตรกร หมู่บ้านปางวัง อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ผลการสำรวจพบว่า เกษตรกรต้องการความช่วยเหลือมากทางด้านการทำสวนผัก และการทำนาซึ่งเป็นงานที่พวกเขาทำอยู่ การบำรุงรักษาดิน การใส่ปุ๋ย วัชพืชและการกำจัด สวนด้านการเลี้ยงสัตว์ ช่างเกษตร และธุรกิจเกษตรต้องการความช่วยเหลืออย่างมาก

รตยาภรณ์ ชูภู (2536 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาถึงความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรกรรมของเกษตรกรใน อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร ผลการศึกษาพบว่า ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรกรรมของเกษตรกรมีดังนี้คือ 1) ด้านการปลูกพืชได้แก่ การปรับปรุงดินเพื่อการเกษตร 2) ด้านเครื่องมือทางการเกษตร ได้แก่เรื่องวิธีการใช้และการบำรุงรักษาเครื่องมือเครื่องทุ่นแรงทางการเกษตร 3) ด้านธุรกิจเกษตร ได้แก่เรื่อง ข้อมูลข่าวสารทางการตลาด 4) ด้านอุตสาหกรรมเกษตร ได้แก่เรื่อง การเก็บรักษาผลผลิตก่อนส่งโรงงาน และ 5) ด้านปศุสัตว์ ได้แก่เรื่อง การใช้วัคซีนสัตว์

นิชาภัทร จันทศรี (2536 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาถึงความต้องการฝึกอบรมของเกษตรกรในเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร พบว่า เกษตรกรต้องการที่จะฝึกอบรมในเรื่องภาวะการตลาดของผลิตผลทางการเกษตรที่สำคัญเป็นจำนวนมากที่สุด ซึ่งระยะการฝึกอบรมเกษตรกรมีความต้องการให้มีการจัดขึ้นปีละ 1 ครั้ง และต้องการความช่วยเหลือในด้านที่ดินเพาะปลูก การจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ทางการเกษตร การป้องกันกำจัดแมลงและควบคุมโรคพืช และการปรับปรุงดินตามลำดับ

พิรุณ พูลพิพัฒน์ (2536 : บทคัดย่อ) ได้สำรวจสภาพการเกษตรเพื่อทำการส่งเสริมในท้องที่เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร พบว่า เกษตรกรมีฐานะปานกลางและยากจนสมควรได้รับการส่งเสริมเพื่อยกระดับฐานะความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น ทั้งนี้ประเภทอาชีพที่ควรสนับสนุนคืออาชีพเลี้ยงสัตว์ ซึ่งเป็นอาชีพที่ช่วยให้เกษตรกรมีรายได้ดีพอสมควร ขณะเดียวกันเกษตรกรต้องการความช่วยเหลือเรื่องเงินทุน รองลงมาต้องการความช่วยเหลือทางด้านปลูกพืช หาพันธุ์พืชและปุ๋ย

มณฑาทิพย์ เปี่ยมมนัส (2528 : บทคัดย่อ) ได้สำรวจสภาพการเกษตรเพื่อทำการส่งเสริมในท้องที่เขตอำเภอสามชูก จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า เกษตรกรประกอบอาชีพทางการเกษตร 5 ประเภทคือ ทำนา, ทำสวน, ทำไร่, ปลูกผัก, เลี้ยงสัตว์

วรัญญา ชามขุนทด (2524 : 59 – 62) ได้ศึกษาความต้องการของประชาชนในการเข้ารับการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรกรรม หลักสูตรระยะสั้นของโรงเรียนเกษตรกรรมสิงห์บุรี พบว่า เกษตรกรมีความสนใจฝึกอบรมมากที่สุดตามสาขาวิชาดังนี้ ด้านพืชกรรม ประชาชนมีความ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ต้องการที่จะเข้ารับการฝึกอบรมมากที่สุดคือ วิชา ดินและปุ๋ย การใช้ยากำจัดศัตรูพืช รองลงมา คือ การขยายพันธุ์พืช สวนผัก การปลูกไม้ผล การทำเชื้อเห็ดฟางและเพาะเห็ดฟาง ด้านสัตวบาล เกษตรกรมีความต้องการฝึกอบรมมากที่สุดคือ วิชา การเลี้ยงปลาน้ำจืด การเพาะพันธุ์ปลา การดูแลรักษาบ่อ การผลิตสัตว์ปีก การเลี้ยงสุกร การเลี้ยงเป็ดเนื้อ และการเลี้ยงโค - กระบือ

วิจิตร ชูวา (2536 : 203 – 204) ได้ศึกษาถึงความต้องการฝึกอบรมของเกษตรกรตำบล จังหวัดสุรินทร์ พบว่า เกษตรตำบลต้องการฝึกอบรมมากที่สุดคือ 1) สารควบคุมการเจริญเติบโต และฮอร์โมน 2) ดินและการใช้ดินให้มีประสิทธิภาพ 3) การป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยสารสกัดจากพืช 4) การกระจายการผลิตระดับไรนา 5) การเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ 6) การป้องกันกำจัดศัตรูโดยวิธีผสมผสาน 7) เทคนิคการให้และใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ 8) การป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืชโดยจุลินทรีย์ และ 9) การเกษตรกรรมอินทรีย์ และด้านการจัดการฝึกอบรมส่วนใหญ่เกษตรกร ตำบลต้องการให้มีการจัดการฝึกอบรมปีละ 1 ครั้ง เพื่อเพิ่มพูนความรู้ที่จำเป็น

สุมน เพ็ชรพันธ์ (2530 : 67 – 68) ได้ทำการวิจัยเรื่องความต้องการความรู้ทางการเกษตรของประชาชน ในหมู่บ้านใกล้เคียงวิทยาลัยเกษตรกรรมพัทลุง พบว่า ประชาชนมีความต้องการมีความรู้มากในสาขาสัตวบาล ได้แก่ การเลี้ยงไก่บ้าน การเลี้ยงไก่เนื้อ การเลี้ยงสุกร การเลี้ยงเป็ด และมีความต้องการปานกลางในวิชา การผสมเทียม การร่อนน้ำเชื้อและการเก็บรักษา

บุญปลูก บุญอาจ (2536 : 95 – 97) ได้ศึกษาความต้องการความรู้ทางการเกษตรของประชาชนในหมู่บ้านใกล้เคียงกับวิทยาลัยเกษตรกรรมกำแพงเพชร พบว่า เกษตรกรต้องการฝึกอบรมมากในสาขาประมง ได้แก่ วิชาการเลี้ยงปลาน้ำจืด การเพาะพันธุ์ปลา การอนุบาลลูกปลา โรค และการป้องกันโรคของปลา รองลงมาคือการเลี้ยงกบ การเพาะพันธุ์กบ ด้านสัตวบาล ต้องการฝึกอบรมในวิชา การเลี้ยงสุกร การเลี้ยงเป็ด การเลี้ยงโคเนื้อ ไก่เนื้อ และด้านพืชกรรม ต้องการมีความรู้เกี่ยวกับการปลูกข้าว การปลูกผัก การปลูกไม้ผลและการดูแลรักษา การขยายพันธุ์ เช่น การตอนกิ่ง การเพาะเมล็ด ด้านอุตสาหกรรมเกษตร ต้องการรู้เรื่องของการรักษาผลผลิต การขนส่ง การถนอมอาหาร

ปทุมวรรณ บุญเลิศ (2528 : 71 – 73) ได้ศึกษาถึงความต้องการในการฝึกอบรมวิชาชีพ เกษตรกรรมของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรทำนา จังหวัดลำปาง พบว่า วิชาที่กลุ่มเกษตรกรทำนา ต้องการเข้ารับการฝึกอบรมมากในสาขาพืชกรรมคือ การทำนา การปลูกไม้ดอก การปลูกไม้ผล ด้านสัตวบาล คือ การเลี้ยงสุกร การเลี้ยงไก่ และมีความต้องการปานกลางในสาขาอุตสาหกรรม เกษตร ได้แก่ การแปรรูปผลิตภัณฑ์ใหม่ทางพืช การเก็บรักษาผลผลิตเกษตร และหลักการถนอมอาหาร สาขา ช่างเกษตร ต้องการวิชาเครื่องทุ่นแรงในฟาร์ม การซ่อมเครื่องทุ่นแรงในฟาร์ม สาขา ธุรกิจเกษตรต้องการรู้วิชาการตลาด หลักการจัดการฟาร์ม และข้อมูลผลผลิต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พิลากร โคตรจันทร์ (2529 : 69 – 70) ได้ศึกษาความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมวิชาชีพ
เกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้นของประชาชนในเขตรัศมี 5 กิโลเมตร จากวิทยาลัยเกษตรกรรม
ร้อยเอ็ด พบว่า เกษตรต้องการฝึกอบรมมากในเรื่องของ การทำนาแผนใหม่ การเกษตรผสมผสาน
การเลี้ยงสัตว์ปีก การเลี้ยงปลา

นัยนา ยิ้มศิริวัฒน์นะ (2531 : 80 – 82) ได้ศึกษาถึงความต้องการฝึกอบรมของเกษตรกร
อำเภอหล่มสัก จากโครงการฝึกอบรมเกษตรกรรมเคลื่อนที่วิทยาลัยเกษตรกรรมเพชรบูรณ์ พบว่า
เกษตรกรส่วนใหญ่ ต้องการเข้ารับการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมในช่วงเวลาที่ว่างจากงานอาชีพ
หลักคือ เดือนมีนาคมถึงเดือนเมษายน โดยต้องการฝึกอบรมในระยะเวลาสั้นๆ เพียง 2 วัน วันใดก็ได้
ได้ในสัปดาห์ในช่วงกลางวันตลอดทั้งวัน สถานที่ที่ต้องการให้จัดการฝึกอบรมในหมู่บ้านคือ โรงเรียน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่องความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกร ในหมู่บ้านหนองโอินและหนองฮาง ตำบลเชียงพิณ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ปีพุทธศักราช 2544 ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาวิจัยดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

3.2.2 วิธีการดำเนินการสร้างแบบสอบถามและลักษณะของแบบสอบถาม

3.2.3 วิธีการดำเนินการส่งแบบสอบถาม

3.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เกษตรกรในหมู่บ้านหนองโอินและหนองฮาง ตำบลเชียงพิณ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี โดยเลือกศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 191 ครัวเรือน จากจำนวนประชากรทั้งหมด 380 ครัวเรือน วิธีการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยการใช้ตารางของ Krejcie and Morgan อ้างโดย (บุญชม ศรีสะอาด, 2535 : 40)

3.2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการสร้างแบบสอบถามเพื่อทำการศึกษาความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกร ในหมู่บ้านหนองโอินและหนองฮาง ตำบลเชียงพิณ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ลักษณะของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของเกษตรกร

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกร ในหมู่บ้านหนองโอินและหนองฮาง ตำบลเชียงพิณ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ปีพุทธศักราช 2544

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติมตามที่เกษตรกรต้องการ

3.2.2 วิธีการดำเนินการสร้างแบบสอบถามและลักษณะของแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้ทำการสร้างแบบสอบถามเพื่อทำการศึกษาความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกรซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1. ศึกษาการสร้างแบบสอบถาม เพื่อทำการศึกษาความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกร
  2. กำหนดประเด็นและขอบเขตคำถาม โดยแบ่งออกเป็นหมวดหมู่เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย
  3. ทำการสร้างแบบสอบถามฉบับร่าง
  4. นำแบบสอบถามฉบับร่าง เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อทำการตรวจสอบความเหมาะสมแล้วนำมาทำการปรับปรุงแก้ไข
  5. นำแบบสอบถามที่ได้ทำการปรับปรุงแก้ไขแล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจแก้ไข
  6. นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสม
  7. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามที่ผู้เชี่ยวชาญแนะนำ
- ลักษณะของแบบสอบถาม แบบสอบถามมีทั้งหมด 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของเกษตรกร ลักษณะเป็นแบบเลือกตอบซึ่งเกี่ยวกับเพศ อายุ รายได้ อาชีพหลัก อาชีพรอง อื่นๆ รวม 10 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวข้องกับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกร มีลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายเปิด มีคำถามทั้งหมด 99 ข้อ ในแต่ละข้อมี 5 ตัวเลือก โดยการให้คะแนนการวัดระดับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกร โดยแบ่งคะแนนตามความต้องการของเกษตรกรดังนี้

คะแนนระดับ 5 หมายถึง มีความต้องการมากที่สุด

คะแนนระดับ 4 หมายถึง มีความต้องการมาก

คะแนนระดับ 3 หมายถึง มีความต้องการปานกลาง

คะแนนระดับ 2 หมายถึง มีความต้องการน้อย

คะแนนระดับ 1 หมายถึง มีความต้องการน้อยที่สุด

นำคะแนนความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกรทั้ง 167 คน มาหาค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยนำเสนอข้อมูลในรูปของตารางประกอบการบรรยาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในการแปลความหมายของค่าคะแนนเฉลี่ย กำหนดเกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง มีความต้องการฝึกอบรมในด้านนั้นๆ มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง มีความต้องการฝึกอบรมในด้านนั้นๆ มาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง มีความต้องการฝึกอบรมในด้านนั้นๆ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง มีความต้องการฝึกอบรมในด้านนั้นๆ น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง มีความต้องการฝึกอบรมในด้านนั้นๆ น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติมเป็นคำถามแบบปลายเปิด

3.2.3 การทดลองใช้แบบสอบถาม (Try out)

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ จำนวน 15 ชุด วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตร (รวีวรรณ ชินะตระกูล, 2538 : 145)

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left[\frac{\sum S_i^2}{S_i^2} \right]$$

กำหนดให้

α = สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

K = จำนวนข้อของแบบสอบถาม

$\sum S_i^2$ = ผลรวมของความแปรปรวนของแบบสอบถามแต่ละข้อ

S_i^2 = ความแปรปรวนของคะแนนรวมของแบบสอบถามทั้งฉบับ

สูตรความแปรปรวนของคะแนน

$$S_i^2 = \left[\frac{\sum X^2}{N} \right] - \left[\frac{\sum X^2}{N} \right]^2$$

กำหนดให้

S_i^2 = ความแปรปรวนของคะแนน

X = คะแนนของแบบสอบถามแต่ละข้อ

N = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามผลปรากฏว่ามีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น ด้านพืชศาสตร์ เท่ากับ 0.67 ด้านสัตวศาสตร์ เท่ากับ 0.65 ด้านประมง เท่ากับ 0.80 ด้านอุตสาหกรรมเกษตร เท่ากับ 0.72 ด้านแหล่งข้อมูลและธุรกิจเกษตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เท่ากับ 0.54 และด้านอื่นๆ เท่ากับ 0.90 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเฉลี่ย คือ 0.72 ซึ่งแสดงว่าแบบสอบถามนี้มีความเหมาะสม สามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลได้

3.2.4 วิธีการดำเนินการส่งแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้ดำเนินการส่งแบบสอบถามโดยนำแบบสอบถามจำนวน 191 ชุด ไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับเกษตรกรหมู่บ้านหนองโอินและหนองฮาง ตำบลเชียงพิณ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ด้วยตนเองโดยติดต่อประสานงานกับผู้นำชุมชนบ้านหนองโอินและหนองฮาง เพื่อขอความอนุเคราะห์จากเกษตรกรในการตอบแบบสอบถาม และได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 167 ชุด คิดเป็นร้อยละ 87.43

3.2.5 การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

เมื่อทำการรวบรวมข้อมูล และตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับแล้วนำข้อมูลที่ได้แต่ละรายการมาทำการวิเคราะห์ โดยการจัดทำตามลำดับขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาสภาพโดยทั่วไปของเกษตรกร นำมาทำการหาค่าร้อยละจากสูตรการหาค่าร้อยละ โดยใช้สูตร

$$\text{สูตรหาค่าร้อยละ} = \frac{\sum fx \times 100}{N}$$

กำหนดให้

$$\sum fx = \text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม}$$

$$N = \text{จำนวนประชากรทั้งหมด (สุวัฒน์ ศรีวิทยารักษ์ และ$$

คณะ 2527, 41 – 42)

ตอนที่ 2 การศึกษาความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกรโดยนำมาหาค่าคะแนนเฉลี่ย และหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สูตรการหาค่าคะแนนเฉลี่ย

$$\bar{X} = \frac{\sum fx}{N}$$

กำหนดให้

$$\bar{X} = \text{ค่าคะแนนเฉลี่ย}$$

$$x = \text{คะแนน (5,4,3,2,1)}$$

$$f = \text{ความถี่ของคะแนน}$$

$$N = \text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด}$$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การแปลค่าคะแนนเฉลี่ยใช้เกณฑ์ ดังนี้ (ประคอง กรรณสูตร, 2528 : 70)

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง มีความต้องการมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง มีความต้องการมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง มีความต้องการปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง มีความต้องการน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง มีความต้องการน้อยที่สุด

การหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สูตรหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$$SD = \sqrt{\frac{N \sum fx^2 - (\sum fx)^2}{N(N-1)}}$$

กำหนดให้

$\sum fx^2$ = ผลรวมของคะแนนแต่ละข้อยกกำลังสอง

$\sum fx$ = ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N = จำนวนผู้ตอบแบบถามทั้งหมด (ประคอง กรรณสูตร,

2528 : 70)

บทที่ 4

ผลการวิจัยและวิจารณ์

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกร ในหมู่บ้านหนองโสนและหนองฮาง ตำบลเชียงพิณ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ปีพุทธศักราช 2544 ผลการศึกษานำเสนอข้อมูลตามลำดับดังนี้

- 4.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- 4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกร
- 4.3 ข้อเสนอแนะในการจัดการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติม

4.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.1 สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน (คน) N = 167	ร้อยละ (%)
เพศ		
ชาย	115	68.86
หญิง	52	31.14
อายุ		
30 – 40 ปี	25	14.98
41 – 50 ปี	76	45.50
51 - 60 ปี	66	39.52
อายุสูงสุด 60 ปี		
อายุต่ำสุด 33 ปี		
อายุเฉลี่ย 48.57 ปี		
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษาปีที่ 4	27	16.17
ประถมศึกษาปีที่ 6	105	62.88

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (คน) N =167	ร้อยละ (%)
มัธยมศึกษาปีที่ 3	20	11.97
มัธยมศึกษาปีที่ 6	10	5.99
ปริญญาตรี	5	2.99
สถานภาพ		
โสด	17	10.17
สมรส	137	82.03
หย่าร้าง	13	7.80
อาชีพหลัก		
ทำนา	137	82.03
ทำสวนไร่	12	7.19
เลี้ยงสัตว์	10	5.99
รับราชการ	5	2.99
ค้าขาย	3	1.80
อาชีพรอง		
ทำนา	17	10.17
ทำสวนไร่	32	19.16
เลี้ยงสัตว์	105	62.88
รับจ้างทั่วไป	9	5.39
เย็บผ้า	4	2.40
พื้นที่ทำการเกษตร		
10 – 20 ไร่	118	70.66
21 – 30 ไร่	42	25.14
31 – 40 ไร่	3	1.80
41 – 50 ไร่	4	2.40
พื้นที่ทำการเกษตรสูงสุด 59 ไร่		
พื้นที่ทำการเกษตรต่ำสุด 10 ไร่		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (คน) N=167	ร้อยละ (%)
พื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 31.73 ไร่		
การเข้ารับการฝึกอบรม		
เคย	58	34.73
ไม่เคย	109	65.27
เคยฝึกอบรมจาก		
เกษตรอำเภอ	(33)	19.76 *
เกษตรจังหวัด	(0)	- *
สถานศึกษา (วชท.)	(25)	14.97 *
รายได้ปี		
10,000 – 20,000 บาท	103	61.68
20,001 – 30,000 บาท	41	24.55
30,001 – 40,000 บาท	17	10.18
40,001 – 50,000 บาท	6	3.59
รายได้ต่อปีสูงสุด 45,000 บาท		
รายได้ต่ปีต่ำสุด 10,000 บาท		
รายได้โดยเฉลี่ยต่อปี 24,000 บาท		

( ) จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามที่เคยเข้ารับการฝึกอบรม

* คิดจากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามที่เคยเข้ารับการฝึกอบรม

จากตารางที่ 4.1 แสดงสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย (ร้อยละ 68.86) เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 31.14) มีอายุระหว่าง 41 – 45 ปี (ร้อยละ 45.50) อายุระหว่าง 51 – 60 ปี (ร้อยละ 39.52) และมีอายุระหว่าง 30 – 40 ปี น้อยที่สุด (ร้อยละ 14.98) โดยเฉลี่ยผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุ 48.57 ปี มีการศึกษาส่วนใหญ่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (ร้อยละ 62.88) รองลงมาจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (ร้อยละ 16.17) และจบการศึกษาระดับปริญญาตรีน้อยที่สุด (ร้อยละ 2.99) ส่วนใหญ่สมรสแล้ว (ร้อยละ 82.03) รองลงมาเป็นโสด (ร้อยละ 10.17) และหย่าร้างน้อยที่สุด (ร้อยละ 7.80) เกษตรกรส่วนใหญ่ทำนาเป็นอาชีพหลัก (ร้อยละ 82.03) รองมาคือทำสวนไร่ (ร้อยละ 7.19) และมีอาชีพค้าขายน้อย เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่สุด (ร้อยละ 1.80) ส่วนอาชีพรอง ของเกษตรกรนั้นส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ เลี้ยงสัตว์ (ร้อยละ 62.88) รองลงมาคือทำสวนไร่ (ร้อยละ 19.16) ทำนา (ร้อยละ 10.17) และมีอาชีพเย็บผ้า น้อยที่สุด (ร้อยละ 2.40) และเกษตรกรมีที่ทำการเกษตรส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 10 – 20 ไร่ (ร้อยละ 70.66) รองลงมาคือ 21 – 30 ไร่ (ร้อยละ 25.14) และ 41 – 50 ไร่ (ร้อยละ 2.40) และ 31 – 40 ไร่ (ร้อยละ 1.80) ตามลำดับ โดยเฉลี่ยเกษตรกรมีที่ทำการเกษตรอยู่ 31.73 ไร่ สำหรับการเข้ารับ การฝึกอบรมส่วนใหญ่ พบว่า เกษตรกรไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรมวิชาชีพ (ร้อยละ 65.26) ส่วนที่ เคยฝึกอบรมวิชาชีพมีเพียงส่วนน้อย (ร้อยละ 34.74) ซึ่งส่วนใหญ่จะอบรมจาก เกษตร อำเภอบ (ร้อยละ 56.90) รองลงมาคือ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีอุดรธานี (ร้อยละ 43.10) รายได้ของเกษตรกรส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 10,000 – 20,000 บาท/ปี (ร้อยละ 61.68) รองลงมาคือ 20,001 – 30,000 บาท/ปี (ร้อยละ 24.55) 30,001 – 40,000 บาท/ปี (ร้อยละ 10.18) และ 40,001 – 50,000 บาท/ปี (ร้อยละ 3.59) และเกษตรกรมีรายได้โดยเฉลี่ย 24,000 บาท/ปี

ตารางที่ 4.2 ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกร ด้านปลูกพืช สาขาพืชศาสตร์

รายการ	ค่าคะแนน	ค่าเบี่ยง	ระดับความ ต้องการ
	เฉลี่ย	เบนมาตรฐาน	
1. การเพาะเห็ดนางฟ้า	3.83	1.12	มาก
2. การเพาะเห็ดฟาง	3.76	1.28	มาก
3. การเพาะเห็ดหูหนู	3.73	1.07	มาก
4. การปลูกพริก	3.73	1.15	มาก
5. การปลูกกุหลาบ	3.62	1.26	มาก
6. การปลูกผักชะอม	3.51	1.02	มาก
7. การปลูกดอกดาวเรือง	3.51	1.02	มาก
8. การปลูกหวาย	3.45	0.49	ปานกลาง
9. การกล้วย	3.28	1.17	ปานกลาง
10. การปลูกดอกมะลิ	3.26	1.02	ปานกลาง
11. การปลูกมะละกอ	3.05	0.66	ปานกลาง
รวม	3.52	-	มาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.2 แสดงความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกรด้านปลูกพืช สาขาพืชศาสตร์พบว่า มีระดับความต้องการฝึกอบรมด้านการปลูกพืชในระดับปานกลางอยู่ 4 รายการคือ 1) การปลูกหนวย (3.45) 2) การปลูกกล้วย (3.38) 3) การปลูกดอกมะลิ (3.26) และ 4) การปลูกมะละกอ (3.05) ส่วนรายการอื่นๆ มีระดับความต้องการมาก มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 3.52 และมีลำดับความต้องการตามค่าคะแนนเฉลี่ยดังนี้ 1) การเพาะเห็ดนางฟ้า (3.86) 2) การเพาะเห็ดฟาง (3.76) 3) การเพาะเห็ดหูหนู (3.73) 4) การปลูกพริก (3.73) 5) การปลูกกุหลาบ (3.62) 6) การปลูกผักชะอม (3.51) และ 7) การปลูกดอกดาวเรือง (3.51)

ตารางที่ 4.3 ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกร ด้านการจัดการสาขาพืชศาสตร์

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความต้องการ
1. การเตรียมดินก่อนการเพาะปลูก	4.29	0.79	มาก
2. การป้องกันโรคพืช	4.25	1.47	มาก
3. การรักษาสภาพดิน	3.76	0.56	มาก
4. การควบคุมวัชพืช	3.67	0.76	มาก
5. การตัดแต่งกิ่งไม้ผล	3.19	1.00	ปานกลาง
6. การตัดแต่งกิ่งไม้ดอก	3.16	0.70	ปานกลาง
รวม	3.72	-	มาก

จากตารางที่ 4.3 แสดงความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกร ด้านการจัดการ สาขาพืชศาสตร์ พบว่า มีระดับความต้องการฝึกอบรมด้านการจัดการในระดับปานกลางอยู่ 2 รายการ คือ 1) การตัดแต่งกิ่งไม้ผล (3.19) และ 2) การตัดแต่งกิ่งไม้ดอก (3.16) ส่วนรายการอื่นๆ มีระดับความต้องการมาก มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 3.72 และมีลำดับความต้องการตามค่าคะแนนเฉลี่ยดังนี้ 1) การเตรียมดินก่อนการเพาะปลูก (4.29) 2) การป้องกันโรคพืช (4.25) 3) การรักษาสภาพดิน (3.76) และ 4) การควบคุมวัชพืช (3.67)

ตารางที่ 4.4 ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกร ด้านการขยายพันธุ์พืช สาขาพืชศาสตร์

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความต้องการ
1. การตอนกิ่ง	3.40	0.81	ปานกลาง
2. การปักชำ	3.34	0.90	ปานกลาง
3. การติดตา	2.74	0.52	ปานกลาง
4. การทาบกิ่ง	2.74	0.20	ปานกลาง
5. การเพาะต้นกล้า	2.52	1.55	ปานกลาง
รวม	2.94	-	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.4 แสดงความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกร ด้านการขยายพันธุ์พืช สาขาพืชศาสตร์ พบว่า มีระดับความต้องการฝึกอบรมด้านการขยายพันธุ์พืชในระดับปานกลางทุกรายการ มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 2.94 และมีลำดับความต้องการตามค่าคะแนนเฉลี่ยดังนี้ 1) การตอนกิ่ง (3.40) 2) การปักชำ (3.34) 3) การติดตา (2.74) 4) การทาบกิ่ง (2.74) และ 5) การเพาะต้นกล้า (2.52)

ตารางที่ 4.5 ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกร ด้านเทคโนโลยีทางพืช สาขาพืชศาสตร์

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความต้องการ
1. การทำปุ๋ยน้ำหมัก	4.79	0.40	มากที่สุด
2. การทำปุ๋ยชีวภาพ	4.71	0.45	มากที่สุด
3. การจัดการพืชสวนแบบผสมผสาน	4.68	0.46	มากที่สุด
4. การใช้จุลินทรีย์กำจัดศัตรูพืช	4.67	0.46	มากที่สุด
5. การเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ	3.78	0.41	มาก
6. การรักษาสผลผลิตด้วยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์	3.71	0.45	มาก
รวม	4.39	-	มาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ห้ามคัดลอกหรือเผยแพร่โดยไม่อนุญาตให้ทำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.5 แสดงความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกร ด้านเทคโนโลยีทางพืช สาขาพืชศาสตร์ พบว่า มีระดับความต้องการฝึกอบรมด้านเทคโนโลยีทางพืชในระดับมากอยู่ 2 รายการ คือ 1) การเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ (3.78) และ 2) การรักษามลผลผลิตด้วยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ (3.71) ส่วนรายการอื่นๆ มีระดับความต้องการมากที่สุด มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 4.71 และ มีความต้องการตามค่าคะแนนเฉลี่ยดังนี้ 1) การทำปุ๋ยน้ำหมัก (4.79) 2) การทำปุ๋ยชีวภาพ (4.71) 3) การจัดการพืชสวนแบบผสมผสาน (4.68) และ 4) การใช้จุลินทรีย์กำจัดศัตรูพืช (4.67)

ตารางที่ 4.6 ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกร สาขาสัตวศาสตร์ ด้าน การเลี้ยงสัตว์

รายการ	ค่าคะแนน	ค่าเบี่ยง	ระดับความ ต้องการ
	เฉลี่ย	เบนมาตรฐาน	
1. การเลี้ยงเปิด	4.89	0.30	มากที่สุด
2. การเลี้ยงไก่เนื้อ	4.71	0.45	มากที่สุด
3. การเลี้ยงไก่บ้าน	4.69	0.57	มากที่สุด
4. การเลี้ยงไก่ไข่	3.71	0.45	มาก
5. การเลี้ยงโคเนื้อ	3.43	0.73	ปานกลาง
6. การเลี้ยงสุกร	3.43	0.73	ปานกลาง
รวม	4.14	-	มาก

จากตารางที่ 4.6 แสดงความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกร สาขาสัตวศาสตร์ ด้านการเลี้ยงสัตว์พบว่ามีระดับความต้องการฝึกอบรมในระดับมากอยู่ 1 รายการ คือ การเลี้ยงไก่ไข่ (3.71) ระดับปานกลาง 2 รายการ เท่ากัน คือ 1) การเลี้ยงโคเนื้อ (3.43) และ 2) การเลี้ยงสุกร (3.43) ส่วนรายการที่มีความต้องการมากที่สุด มี 3 รายการ โดยมีลำดับความต้องการตามค่าคะแนนเฉลี่ยดังนี้ คือ 1) การเลี้ยงเปิด (4.89) 2) การเลี้ยงไก่เนื้อ (4.71) และ 3) การเลี้ยงไก่บ้าน (4.69) ซึ่งมีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 4.14

ตารางที่ 4.7 ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกร สาขาสัตว
ศาสตร์ ด้านการปรับปรุงพันธุ์สัตว์

รายการ	ค่าคะแนน เฉลี่ย	ค่าเบี่ยง เบนมาตรฐาน	ระดับความ ต้องการ
1. การผสมเทียมสุกร	4.84	0.36	มากที่สุด
2. การปรับปรุงพันธุ์สุกร	2.89	0.30	ปานกลาง
3. การผสมเทียมโค - กระบือ	2.86	0.45	ปานกลาง
4. การปรับปรุงพันธุ์โค - กระบือ	2.48	0.57	ปานกลาง
รวม	3.26		ปานกลาง

จากตารางที่ 4.7 แสดงความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกร สาขา สัตวศาสตร์ ด้านปรับปรุงพันธุ์สัตว์ พบว่า มีระดับความต้องการฝึกอบรมอยู่ในระดับมากที่สุดอยู่ 1 รายการ คือ การผสมเทียมสุกร (4.84) ส่วนรายการอื่นๆ อยู่ในระดับปานกลางโดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 3.26 และมีลำดับความต้องการฝึกอบรมตามค่าคะแนนเฉลี่ยดังนี้ 1) การปรับปรุงพันธุ์สุกร (2.89) 2) การผสมเทียมโค - กระบือ (2.86) และ 3) การปรับปรุงพันธุ์โค - กระบือ (2.48)

ตารางที่ 4.8 ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกร สาขาสัตว
ศาสตร์ ด้านอาหารสัตว์

รายการ	ค่าคะแนน เฉลี่ย	ค่าเบี่ยง เบนมาตรฐาน	ระดับความ ต้องการ
1. การผลิตอาหารสุกร	4.22	0.88	มาก
2. การผลิตอาหารปลา	4.14	0.94	มาก
3. การทำข้าวโพดหมักเพื่อ เป็นอาหารโค	3.91	0.39	มาก
4. การทำหญ้าหมักเพื่อ เป็นอาหารโค	3.66	0.78	มาก
5. การอัดฟางแห้ง	3.46	0.96	ปานกลาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

รายการ	ค่าคะแนน เฉลี่ย	ค่าเบี่ยง เบนมาตรฐาน	ระดับความ ต้องการ
6. การปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์	2.94	0.27	ปานกลาง
รวม	3.72	-	มาก

จากตารางที่ 4.8 แสดงความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกร สาขา สัตวศาสตร์ ด้านอาหารสัตว์ พบว่า มีระดับความต้องการฝึกอบรมอยู่ในระดับปานกลางอยู่ 2 รายการ คือ 1) การอัดฟางแห้ง (3.46) และ 2) การปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ (2.94) ส่วนรายการอื่นๆ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 3.72 และมีลำดับความต้องการตามค่าคะแนนเฉลี่ยดังนี้ คือ 1) การผลิตอาหารสุกร (4.22) 2) การผลิตอาหารปลา (4.14) 3) การทำข้าวโพดหมักเพื่อเป็นอาหารโค (3.91) และ 4) การทำหญ้าหมักเพื่อเป็นอาหารโค (3.66)

ตารางที่ 4.9 ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกร สาขา สัตวศาสตร์ ด้านการจัดการปศุสัตว์

รายการ	ค่าคะแนน เฉลี่ย	ค่าเบี่ยง เบนมาตรฐาน	ระดับความ ต้องการ
1. การสุขาภิบาล	4.64	0.65	มากที่สุด
2. การทำวัคซีน	4.62	0.65	มากที่สุด
3. โรคและการป้องกันโรค	4.61	0.21	มากที่สุด
4. การให้อาหาร	3.73	0.63	มาก
5. การให้ยาปฏิชีวนะใน สัตว์เลี้ยง	3.37	0.82	ปานกลาง
6. การตอนโคเพื่อขุน	2.65	0.47	ปานกลาง
รวม	4.62	-	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.9 แสดงความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกร สาขา สัตวศาสตร์ ด้านการจัดการ พบว่า มีความต้องการฝึกอบรมอยู่ในระดับปานกลาง เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กลางอยู่ 2 รายการ คือ 1) การใช้ยาปฏิชีวนะในสัตว์เลี้ยง (3.37) และ 2) การตอนโคเพื่อขุน (2.65) และมีระดับความต้องการมากอยู่ 1 รายการ คือ การให้อาหาร (3.73) ส่วนรายการที่มีความต้องการในระดับมากที่สุด มี 3 รายการ โดยมีลำดับความต้องการตามค่าคะแนนเฉลี่ยดังนี้ 1) การสุขาภิบาลสัตว์ (4.64) 2) การทำวัคซีน (4.62) และ 3) โรคและการป้องกันโรค (4.61) ซึ่งมีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 4.62

ตารางที่ 4.10 ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกร สาขาสัตวศาสตร์ ด้านเทคโนโลยีปศุสัตว์

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความต้องการ
1. การควบคุมแก๊สแอมโมเนียด้วยจุลินทรีย์	4.58	0.46	มากที่สุด
2. การทำแก๊สชีวภาพจากมูลสัตว์	4.35	0.76	มาก
3. การใช้สารเคมีเร่งเนื้อแดงในสัตว์เลี้ยง	3.41	0.86	ปานกลาง
4. การติดต่อสารพันธุกรรมในสัตว์	2.93	0.89	ปานกลาง
รวม	3.81	-	มาก

จากตารางที่ 4.10 แสดงความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกร สาขาสัตวศาสตร์ ด้านเทคโนโลยีปศุสัตว์ พบว่า มีระดับความต้องการฝึกอบรมในระดับมากที่สุด และมากอยู่อย่างละ 1 รายการ ได้แก่ การควบคุมแก๊สแอมโมเนียด้วยจุลินทรีย์ (4.58) และ การทำแก๊สชีวภาพจากมูลสัตว์ (4.35) ส่วนรายการที่มีความต้องการในระดับปานกลาง มี 2 รายการ โดยมีลำดับความต้องการตามค่าคะแนนเฉลี่ย ดังนี้ 1) ใช้สารเคมีเร่งเนื้อแดงในสัตว์เลี้ยง (3.41) และ 2) การติดต่อสารพันธุกรรมในสัตว์ (2.93) โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 3.81

ตารางที่ 4.11 ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกร สาขาประมง

รายการ	ค่าคะแนน เฉลี่ย	ค่าส่วนเบี่ยง เบนมาตรฐาน	ระดับความ ต้องการ
1. การเพาะพันธุ์ปลา	4.62	0.66	มากที่สุด
2. การอนุบาลลูกปลา	4.58	0.58	มากที่สุด
3. การเลี้ยงปลาในนาข้าว	4.56	0.65	มากที่สุด
4. การเตรียมบ่อปลา	4.53	0.72	มากที่สุด
5. การผสมเทียมปลา	4.46	0.51	มาก
6. โรคและการรักษาโรคปลา ที่สำคัญ	4.29	0.52	มาก
7. การเลี้ยงปลาในบ่อคอนกรีต	3.46	0.51	ปานกลาง
8. การเพาะเลี้ยงไรแดง	3.34	0.85	ปานกลาง
9. การปรับปรุงคุณภาพน้ำในบ่อ	3.31	0.89	ปานกลาง
รวม	4.57	-	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.11 แสดงความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกร สาขาประมง พบว่ามีความต้องการฝึกอบรมมาก 2 รายการ ดังนี้ 1) การผสมเทียมปลา (4.46) และ 2) โรคและการรักษาโรคปลาที่สำคัญ (4.29) และมีความต้องการฝึกอบรมปานกลางอยู่ 3 รายการ ดังนี้ 1) การเลี้ยงปลาในบ่อคอนกรีต (3.46) 2) การเพาะเลี้ยงไรแดง (3.34) และ 3) การปรับปรุงคุณภาพน้ำในบ่อ (3.31) ส่วนรายการที่มีความต้องการมากที่สุด มี 4 รายการดังนี้ คือ 1) การเพาะพันธุ์ปลา (4.62) 2) การอนุบาลลูกปลา (4.58) 3) การเลี้ยงปลาในนาข้าว (4.56) และ 4) การเตรียมบ่อปลา (4.53) โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 4.57

ตารางที่ 4.12 ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกร สาขาอุตสาหกรรมเกษตร ด้านพืชศาสตร์

รายการ	ค่าคะแนน เฉลี่ย	ค่าเบี่ยง เบนมาตรฐาน	ระดับความ ต้องการ
1. การทำถั่วฝักยาวอบเนย	2.62	0.48	ปานกลาง
2. การทำผลไม้เชื่อม	2.59	0.60	ปานกลาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

รายการ	ค่าคะแนน	ค่าเบี่ยง	ระดับความ
	เฉลี่ย	เบนมาตรฐาน	ต้องการ
3. การทำผลไม้อบแห้ง	2.55	0.50	ปานกลาง
4. การทำผลไม้กวน	2.53	0.52	ปานกลาง
5. การทำผัก-ผลไม้ดอง เป็นการค้า	2.52	0.60	ปานกลาง
6. การทำหวยดอง	2.52	0.67	ปานกลาง
7. การทำกล้วยแผ่นบาง- หนา	2.46	0.49	น้อย
8. การทำแยมผลไม้	2.39	0.52	น้อย
รวม	2.52	-	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.12 แสดงความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกร สาขาอุตสาหกรรมเกษตร ด้านพืชศาสตร์ พบว่า มีระดับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกรในระดับน้อยอยู่ 2 รายการ คือ 1) การทำกล้วยแผ่นบาง – หนา (2.46) และ 2) การทำแยมผลไม้ (2.39) ส่วนรายการที่เหลือมีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง และมีลำดับความต้องการตามค่าคะแนนเฉลี่ยดังนี้ 1) การทำกล้วยมันอบเนย (2.62) 2) การทำผลไม้เชื่อม (2.59) และ 3) การทำผลไม้อบแห้ง (2.55) 4) การทำผลไม้กวน (2.53) 5) การทำผัก - ผลไม้เป็นการค้า (2.52) และ 6) การทำหวยดอง (2.52) มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 2.52

ตารางที่ 4.13 ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกร สาขาอุตสาหกรรมเกษตร ด้านสัตวศาสตร์

รายการ	ค่าคะแนน	ค่าเบี่ยง	ระดับความ
	เฉลี่ย	เบนมาตรฐาน	ต้องการ
1. การทำหมุยของ	4.37	0.35	มาก
2. การทำหมูแผ่น	4.29	0.78	มาก
3. การทำแหนมสด	3.46	0.98	ปานกลาง
4. การทำเนื้อมี้อบแห้งอัดกระป๋อง	3.41	0.82	ปานกลาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

รายการ	ค่าคะแนน	ค่าเบี่ยง	ระดับความ
	เฉลี่ย	เบนมาตรฐาน	ต้องการ
5. การทำปลาร้าอัดกระป๋อง	3.40	0.49	ปานกลาง
6. การทำปลาต้ม	3.37	0.35	ปานกลาง
รวม	3.71	-	มาก

จากตารางที่ 4.13 แสดงความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกร สาขาอุตสาหกรรมเกษตร ด้านสัตวศาสตร์ พบว่า มีระดับความต้องการฝึกอบรมอยู่ในระดับมากอยู่ 2 รายการ คือ 1) การทำหมูหยอง (4.37) และ 2) การทำหมูแผ่น (4.29) ส่วนรายการอื่นๆ นั้นมีระดับความต้องการปานกลาง ตามค่าคะแนนเฉลี่ยดังนี้ 1) การทำแหนมสด (3.46) 2) การทำเนือบ้างอัดกระป๋อง (3.41) และ 3) การทำปลาร้าอัดกระป๋อง (3.40) และ 4) การทำปลาต้ม (3.37) มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 3.71

ตารางที่ 4.14 ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกรด้านแหล่งข้อมูลและธุรกิจเกษตร

รายการ	ค่าคะแนน	ค่าเบี่ยง	ระดับความ
	เฉลี่ย	เบนมาตรฐาน	ต้องการ
1. การบรรจุหีบห่อผลผลิต	3.16	1.27	ปานกลาง
2. การเก็บเกี่ยวผลผลิต	3.15	0.85	ปานกลาง
3. การขนส่ง	2.99	1.89	ปานกลาง
4. ข้อมูลทางด้านตลาด			
กลางสินค้าเกษตร	2.90	1.15	ปานกลาง
5. ข้อมูลด้านตลาดนัดปศุสัตว์	2.81	0.91	ปานกลาง
6. ข้อมูลด้านแหล่งข่าวปศุสัตว์	2.76	0.42	ปานกลาง
7. ข้อมูลด้านแหล่งข่าวเกษตร	2.68	0.89	ปานกลาง
8. ข้อมูลด้านราคาการ			
จำหน่ายผลผลิต	2.54	0.73	ปานกลาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

รายการ	ค่าคะแนน	ค่าเบี่ยง	ระดับความ
	เฉลี่ย	เบนมาตรฐาน	ต้องการ
9. ข้อมูลด้านการจำหน่าย			
เคมีภัณฑ์พืช	2.49	0.83	น้อย
10. ข้อมูลด้านการจำหน่าย			
เคมีปุ๋ย	2.37	1.02	น้อย
11. ข้อมูลด้านตลาดกลาง			
ปุ๋ย	2.25	1.46	น้อย
12. การเก็บรักษาผลผลิต	2.25	1.46	น้อย
รวม	2.69	-	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.14 แสดงความต้อการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกรด้านแหล่งข้อมูลและธุรกิจเกษตร พบว่า มีระดับความต้อการน้อยอยู่ 4 รายการ คือ 1) ข้อมูลด้านการจำหน่ายเคมีภัณฑ์พืช (2.49) 2) ข้อมูลด้านการจำหน่ายเคมีภัณฑ์ปุ๋ย (2.37) 3) ข้อมูลด้านตลาดกลางปุ๋ย (2.25) และ 4) การเก็บรักษาผลผลิต (2.25) ส่วนรายการอื่นๆ นั้นมีระดับความต้อการปานกลาง โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 2.69 และมีลำดับความต้อการตามค่าคะแนนเฉลี่ยดังนี้ 1) การบรรจุหีบห่อผลผลิต (3.16) 2) การเก็บเกี่ยวผลผลิต และ 3) การขนส่ง (2.99) 4) ข้อมูลทางด้านตลาดกลางสินค้าเกษตร (2.90) 5) ข้อมูลด้านตลาดนัดปุ๋ย (2.81) 6) ข้อมูลด้านแหล่งข่าวปุ๋ย (2.76) 7) ข้อมูลด้านแหล่งข่าวเกษตร (2.68) และ 8) ข้อมูลด้านจำหน่ายผลผลิต (2.54)

ตารางที่ 4.15 ความต้อการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกร ด้านอื่นๆ

รายการ	ค่าคะแนน	ค่าเบี่ยง	ระดับความ
	เฉลี่ย	เบนมาตรฐาน	ต้อการ
1. การทำเกษตรพอเพียง	4.62	0.21	มากที่สุด
2. การทำเกษตรผสมผสาน	4.46	0.65	มาก
3. การทำเกษตรธรรมชาติ	4.44	0.77	มาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความต้องการ
4. การทำธุรกิจเกษตร			
ขนาดย่อม (SMEs)	3.29	1.26	ปานกลาง
รวม	4.20	-	มาก

จากตารางที่ 4.15 แสดงความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกร ด้านอื่นๆ พบว่า มีความต้องการมากที่สุดอยู่ 1 รายการ คือ การทำเกษตรพอเพียง (4.62) และมีระดับความต้องการปานกลาง อยู่ 1 รายการ คือ การทำธุรกิจเกษตรขนาดย่อม (SMEs) (3.29) ส่วนรายการที่มีระดับความต้องการอยู่ในระดับมาก 2 รายการ โดยมีลำดับความต้องการตามค่าคะแนนเฉลี่ยดัง นี้ 1) การทำเกษตรผสมผสาน (4.46) และ 2) การทำเกษตรธรรมชาติ (4.44) ซึ่งมีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 4.20

ตารางที่ 4.16 สรุปความต้องการฝึกอบรมของเกษตรกรวิชาชีพเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกรในด้านต่างๆ

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย	ระดับความต้องการ
1. ประมง	4.57	มากที่สุด
2. ด้านอื่นๆ	4.20	มาก
3. สัตวศาสตร์	3.91	มาก
4. พืชศาสตร์	3.82	มาก
5. อุตสาหกรรมเกษตร	3.11	ปานกลาง
6. แหล่งข้อมูลและธุรกิจเกษตร	2.69	ปานกลาง
รวม	3.62	มาก

จากตารางที่ 4.16 สรุปความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเพิ่มเติมของเกษตรกร ในด้านต่างๆ พบว่า เกษตรกรมีความต้องการที่จะฝึกอบรมมากที่สุด คือ ด้านประมง (4.57) รองลงมาคือ มีความต้องการฝึกอบรมมาก คือ ด้านอื่นๆ (4.20) ด้านสัตวศาสตร์ (3.91) ด้านพืชศาสตร์ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(3.82) และมีความต้องการฝึกอบรมในระดับปานกลาง ดังนี้ ด้านอุตสาหกรรมเกษตร (3.11) และ ด้านแหล่งข้อมูลและธุรกิจเกษตร (2.69) ตามลำดับค่าคะแนนเฉลี่ย โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 3.62

ตารางที่ 4.17 ความต้องการด้านการจัดการฝึกอบรมวิชาชีพเพิ่มเติมของเกษตรกร

รายการ	จำนวน (คน) N =167	ร้อยละ (%)
1. ท่านต้องการเข้ารับการฝึกอบรมอย่างน้อย กี่ครั้ง/ปี		
1 ครั้ง/ปี	151	90.42
2 ครั้ง/ปี	16	9.50
2. เดือนที่ท่านสามารถเข้ารับการฝึกอบรม วิชาชีพคือ		
มีนาคม – เมษายน	167	100
3. ระยะเวลาที่เหมาะสมต่อการฝึกอบรม		
1 – 3 วัน	132	79.05
5 วัน	35	20.95
7 วัน	-	-
4. สถานที่ที่ต้องการใช้จัดการฝึกอบรม		
โรงเรียนประจำหมู่บ้าน	93	55.69
องค์การบริหารส่วนตำบล	59	35.33
วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีอุดรธานี	15	8.98
5. ท่านติดตามข่าวความรู้ทางด้านวิชาชีพ การเกษตรจากแหล่งใด		
เข้ารับการฝึกอบรม	28	16.77
ติดตามจากสื่อมวลชน เช่นวิทยุ โทรทัศน์	23	13.77
ติดตามข่าวจากผู้เลี้ยงสัตว์ด้วยกันเอง	55	32.93
ติดตามข่าวจากพ่อค้าผู้รับซื้อ	45	26.95
ติดตามข่าวจากผู้ปลูกพืชด้วยกันเอง	16	9.58

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.17 แสดงความต้องการด้านการจัดการฝึกอบรม พบว่า เกษตรกรต้องการเข้ารับการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมเพิ่มเติม อย่างน้อย 1 ครั้ง/ปี (ร้อยละ 90.42) รองลงมาคือ 2 ครั้ง/ปี (ร้อยละ 9.50) และเดือนที่ต้องการให้มีการจัดการฝึกอบรมคือ ช่วงเดือน มีนาคม – เดือนเมษายน (ร้อยละ 100) ระยะเวลาที่ต้องการจัดการอบรมคือ 1 – 3 วัน (ร้อยละ 79.05) รองลงมาคือ 5 วัน (ร้อยละ 20.95) และสถานที่ที่ต้องการจัดการฝึกอบรมส่วนใหญ่ต้องการใช้โรงเรียนประจำหมู่บ้าน (ร้อยละ 55.69) รองลงมาคือ องค์การบริหารส่วนตำบล (ร้อยละ 35.33) และ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีอุดรธานี (ร้อยละ 8.95) ส่วนใหญ่ เกษตรกรมีการติดตามข่าวสารข้อมูลการเกษตรจากผู้เลี้ยงสัตว์ด้วยตนเอง (ร้อยละ 32.93) รองลงมาคือ ติดตามข่าวจากพ่อค้าผู้รับซื้อ (ร้อยละ 26.95) เข้ารับการฝึกอบรม (ร้อยละ 16.77) ติดตามจากสื่อมวลชน เช่นวิทยุ โทรทัศน์ (ร้อยละ 13.77) และมีการติดตามข่าวจากผู้ปลูกพืชด้วยตนเองน้อยที่สุด (ร้อยละ 9.58)

4.3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการจัดการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติม

จากแบบสอบถามตอนที่ 3 เป็นคำถามแบบปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับความต้องการจัดการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกร มีข้อมูลดังนี้คือ 1) เกษตรกรต้องการให้มีการจัดทัศนศึกษาดูงานของเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จมาแล้ว 2) การจัดการฝึกอบรมแต่ละครั้งควรจัดอาหารกลางวัน/อาหารว่างไว้ให้เกษตรกรรับประทานด้วย 3) การฝึกอบรมแต่ละครั้งต้องการเน้นปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี และนอกจากนั้นในด้านของเกษตรกรเอง ต้องการให้มีการร่วมมือกันอย่างจริงจังจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรขึ้น เพื่อสะดวกต่อการรับข้อมูลจากหน่วยราชการหรือหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับด้านการเกษตร โดยต้องการให้ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีประจำตำบลเป็นแกนนำในการจัดการการฝึกอบรมให้กับเกษตรกร

4.4 วิจัยารณ์

จากผลการศึกษาสภาพโดยทั่วไปของเกษตรกร พบว่าเกษตรกรผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชายมากกว่าเป็นเพศหญิง ซึ่งอาจจะเนื่องจากส่วนใหญ่นิยมให้หัวหน้าครอบครัวเป็นคนตอบแบบสอบถามซึ่งจะมีความรู้ในเรื่องอาชีพมากกว่า มีอายุโดยเฉลี่ย 48.57 ปี และจบการศึกษาในระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ส่วนใหญ่มีสถานทางครอบครัวอยู่ด้วยกัน และมีอาชีพหลักคือ อาชีพทำนา รองลงมาคือ ทำสวน/ไร่ เลี้ยงสัตว์และอาชีพอื่นๆ เช่น ค้าขายและรับราชการ ส่วนอาชีพรองของเกษตรกรนั้นส่วนมากจะเลี้ยงสัตว์ รองลงมาคือ ทำสวน/ไร่ ทำ และอาชีพอื่นๆ เช่น รับจ้าง และค้าขายตามลำดับ พื้นที่ทำอาชีพเกษตรกรรมของเกษตรกรโดยเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 31.73 ไร่ และ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรมมีเพียงส่วนน้อยที่เคยรับการฝึกอบรมจากเกษตรกรอำเภอและวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีอุดรธานี ซึ่งสาเหตุอาจจะเนื่องจากสถานที่ฝึกอบรมไม่สะดวกในการเดินทาง หรือตรงกับช่วงที่เกษตรกรมีภาระกิจ คือ ตรงกับช่วงทำนา หรือเก็บเกี่ยวผลผลิตต่างๆ และรายได้ต่อปีของเกษตรกรสูงสุดอยู่ระหว่าง 45,000 บาท/ปี ต่ำสุดอยู่ระหว่าง 10,000 บาท/ปี และโดยเฉลี่ยแล้วอยู่ระหว่าง 24,000 บาท ทั้งนี้อาจจะเนื่องจากอาชีพด้านเกษตรกรรมขึ้นอยู่กับความขยัน ความเอาใจใส่ดูแล และความชำนาญในการทำเกษตรกรรมจึงทำให้มีรายได้แตกต่างกันไป อีกทั้งอาจจะเกี่ยวเนื่องจากพื้นที่ทำการเกษตรด้วย

จากผลการศึกษาความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกรสาขาพืชศาสตร์ ด้านเคมีภัณฑ์ การปลูกพืช และการขยายพันธุ์พืช ของเกษตรกรในหมู่บ้านหนองโพนและหนองฮาง ตำบลเชียงพิณ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี พบว่ามีความต้องการในระดับมากและปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับ วรรณญา ชามขุนทด (2524 : 59 – 62) ได้ศึกษาถึงความต้องการของประชาชนในการเข้ารับการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรม หลักสูตรระยะสั้นของโรงเรียนเกษตรกรรมสิงห์บุรี ผลการศึกษาพบว่าความต้องการเข้ารับการฝึกอบรม สาขาพืชกรรมเป็นสาขาที่ประชาชนส่วนใหญ่ให้ความสนใจที่จะเข้ารับการฝึกอบรมมากและวิชาที่ประชาชนให้ความสนใจ คือ วิชาดินและปุ๋ย การใช้ยากำจัดศัตรูพืช การขยายพันธุ์พืช สวนผัก การปลูกไม้ผล การทำเชื้อเห็ดฟางและการเพาะเห็ดฟาง ส่วนในด้านการจัดการและด้านเทคโนโลยีทางพืชมีความต้องการอยู่ในระดับมาก มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิจิตร ชูวา (2536 : 203 – 204) ได้ศึกษาถึงความต้องการฝึกอบรมของเกษตรกรตำบล จังหวัดสุรินทร์ พบว่า เกษตรตำบลต้องการฝึกอบรมมากที่สุดดังนี้คือ 1) สารควบคุมการเจริญเติบโตและฮอร์โมน 2) ดินและการใช้ดินให้มีประสิทธิภาพ 3) การป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยสารสกัดจากพืช 4) การกระจายการผลิตระดับไร่นา 5) การเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ 6) การป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน 7) เทคนิคการให้และใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ 8) การป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืชโดยจุลินทรีย์ และ 9) การเกษตรกรรมอินทรีย์ จากความต้องการของเกษตรกรดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าเกษตรกรเริ่มมีความต้องการที่จะรับรู้เทคโนโลยีด้านใหม่ๆที่เกี่ยวข้องกับอาชีพเกษตรกรรมมากขึ้นซึ่งความรู้เหล่านี้สามารถที่จะนำไปพัฒนาศักยภาพการผลิตของเกษตรกรเองให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

ส่วนความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติม สาขาสัตวศาสตร์ ด้านการเลี้ยงสัตว์มีความต้องการมาก พบว่า มีความสอดคล้องกับ สุธี สุวราช (2520 : 41 – 45) ได้ศึกษาถึงความเห็นของประชาชนอำเภอทุ่งสง เกี่ยวกับโครงการอบรมหลักสูตรระยะสั้นในวิชาชีพเกษตรกรรม ของวิทยาลัยเกษตรกรรมนครศรีธรรมราช พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความต้องการที่จะเข้ารับการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมระยะสั้นค่อนข้างมาก และวิชาที่ต้องการเข้ารับการฝึกอบรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รรมในสาขาสัตวบาล ได้แก่ 1) การเลี้ยงไก่ 2) การเลี้ยงสุกร และ 3) การเลี้ยงเปิด ด้านการปรับปรุงพันธุ์สัตว์เกษตรกรรมมีความต้องการฝึกอบรมอยู่ในระดับปานกลาง พบว่าผลการศึกษาที่มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุมน เพ็ชรพันธ์ (2530 : 67 – 68) ได้ทำการวิจัยเรื่องความต้องการความรู้ทางการเกษตรของประชาชน ในหมู่บ้านใกล้เคียงวิทยาลัยเกษตรกรรมพัทลุง พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความต้องการรู้เรื่องในระดับปานกลางในเรื่องของการปรับปรุงพันธุ์สัตว์ การผสมเทียม ซึ่งสาเหตุที่เกษตรกรมีความสนใจต้องการรู้เรื่องแค่เพียงในระดับปานกลางอาจจะเนื่องจากมีความคิดว่าเป็นเรื่องยากสำหรับตัวเกษตรกรเอง และยังมีต้นทุนสูงด้วยนอกจากนั้นการปรับปรุงยังต้องอาศัยความรู้ และความชำนาญจึงทำให้เกษตรกรมีความสนใจในระดับปานกลางทั้งที่เป็นเรื่องสำคัญและจำเป็นสำหรับการเลี้ยงสัตว์ถึงแม้ว่าผู้เลี้ยงจะไม่เลี้ยงมากก็ตาม ในด้านของอาหารสัตว์และเทคโนโลยีปศุสัตว์นั้นเกษตรกรมีความต้องการที่จะมีความรู้ที่อยู่ในระดับที่มาก ซึ่งอาจจะเนื่องจากการเสริมความรู้ในเรื่องของการให้อาหารและเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับอาชีพ เพื่อเสริมทักษะและปรับปรุงการทำงานของตนเองให้ดีขึ้นเพื่อให้ผลผลิตของตนเองนั้นมีมาตรฐานที่สูงขึ้น และในด้านการจัดการปศุสัตว์เกษตรกรมีความต้องการที่จะรู้มากที่สุด ซึ่งเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวเกษตรกรเองเป็นสำคัญที่จะต้องมีความรู้ด้านการจัดการอย่างถูกต้อง ซึ่งมีความสอดคล้องกับ เสนอ สิงคมาศ (2521 : 39 – 47) ได้ศึกษาความต้องการของสมาชิกเกษตรกรในอำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง พบว่า เกษตรกรมีความต้องการที่จะเข้ารับการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมในหลักสูตรระยะสั้น เพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาอาชีพของตน โดยมีความต้องการที่จะเข้ารับการฝึกอบรมมากที่สุดในเรื่องของ การสุขาภิบาล การทำวัคซีน โรคและการป้องกันโรคของสัตว์เลี้ยง จากความสอดคล้องในส่วนนี้ชี้ให้เห็นว่าเกษตรกรต้องการรู้ในเรื่องการจัดการดูแลทั่วไปของสัตว์เลี้ยง เพื่อจะนำเอาความรู้ในส่วนนี้ไปเสริมทักษะการทำอาชีพของตนเอง ให้สัตว์เลี้ยงปลอดภัยจากโรคต่างๆ เพื่อลดต้นทุนของการเลี้ยงสัตว์ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เกษตรกรต้องการที่จะรู้ในเรื่องความจัดการในระดับที่มากที่สุด

ด้านความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมเพิ่มเติมใน สาขาประมง พบว่าเกษตรกรมีความต้องการที่จะมีความรู้ในระดับมากที่สุด เนื่องจากเกษตรกรมีการเลี้ยงสัตว์น้ำอยู่แล้วจึงต้องการที่จะมีความรู้ ทักษะ และการจัดการให้ถูกวิธีในการเลี้ยงสัตว์น้ำ สอดคล้องกับ บุญปลูก บุญอาจ (2536 : 95 – 97) ได้ศึกษาความต้องการความรู้ทางการเกษตรของประชาชนในหมู่บ้านใกล้เคียงกับวิทยาลัยเกษตรกรรมกำแพงเพชร พบว่า ประชาชนมีความต้องการอบรมในด้านของประมงอยู่ในระดับมาก คือ การเลี้ยงปลาน้ำจืด การเพาะพันธุ์ปลา การอนุบาลลูกปลา โรคและการป้องกันโรคของปลา รองลงมาคือ การเลี้ยงกบ และการเพาะพันธุ์กบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเพิ่มเติมในสาขาคูตสาหกรรมเกษตร พบว่าในด้านพืชศาสตร์นั้น เกษตรกรมีความต้องการในระดับปานกลางที่จะรู้เรื่องในการแปรรูปผลผลิตซึ่งสาเหตุที่ ต้องการรู้เพียงในระดับปานกลางอาจจะเนื่องจากผลผลิตต่างๆที่ได้จากการเพาะปลูกเกษตรกร นิยมจำหน่ายในรูปของผลผลิตสด แล้วรีบทำการเพาะปลูกพืชในรุ่นต่อไปถ้าหากมีการแปรรูปผล ผลิตก็จะทำให้เสียเวลาในการผลิตและหาตลาดเอง สอดคล้องกับ ปทุมวรรณ บุญเลิศ (2528 : 71 – 73) ได้ศึกษาถึงความต้องการในการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของสมาชิกกลุ่มเกษตรกร ทำนา จังหวัดลำปาง พบว่าสมาชิกกลุ่มเกษตรกรทำนาส่วนใหญ่มีความต้องการที่จะเข้ารับการฝึก อบรมวิชาชีพเกษตรกรรมด้านอุตสาหกรรมเกษตรในระดับปานกลาง ในเรื่องของการแปรรูปผลิต ภัณฑ์ใหม่ทางพืช การเก็บรักษาสลผลิตเกษตร และหลักการถนอมผลผลิตทางการเกษตร ในด้าน ของการแปรรูปผลิตภัณฑ์ด้านสัตว์บาล พบว่าเกษตรกรมีความต้องการที่จะเข้ารับการฝึกอบรมใน ระดับมาก ซึ่งสาเหตุอาจเนื่องจากเกษตรกรนิยมบริโภคเนื้อสัตว์มากกว่าพืช จึงมีความต้องการที่ จะรักษาสลผลิตทางเนื้อสัตว์ไว้ให้มีสภาพอยู่ได้ยาวนานจึงมีความสนใจในระดับที่มากกว่าการ แปรรูปทางพืช ในด้านของแหล่งข้อมูลข่าวสารและธุรกิจเกษตรนั้น พบว่า เกษตรกรต้องการที่จะ รับรู้ข้อมูลเพิ่มเติมในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับ รตยาภรณ์ ชูภู (2536 : 56 – 57) ได้ ศึกษาถึงความต้องการการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของเกษตรกรใน อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร พบว่า ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของเกษตรกร ด้านธุรกิจเกษตร ได้แก่เรื่อง ข้อมูล ข่าวสารทางด้านการตลาด ในระดับปานกลาง ซึ่งให้เห็นว่าเกษตรกรยังมีความต้องการในเรื่องของ ข้อมูลข่าวสารและการตลาด เพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการผลิต อาชีพทางการเกษตร ถึงแม้จะ ต้องการรู้เพียงในระดับปานกลางก็ตาม

ส่วนความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติม ด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเกษตรกรมี ความต้องการอยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเกษตรกรมีความสนใจที่จะมีการพัฒนาอาชีพ เกษตรกรรมของตนเองให้มีประสิทธิภาพในการจัดการใช้พื้นที่ทำการเกษตรให้เกิดประโยชน์สูงสุด จะเห็นได้จากเกษตรกรมีความต้องการที่จะมีความรู้ในระดับที่มาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิลากร โคตรจันทร์ (2529 : 69 – 70) ได้ศึกษาถึงความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมวิชาชีพ เกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้นของประชาชนในเขตรัศมี 5 กิโลเมตร จากวิทยาลัยเกษตรกรรม ร้อยเอ็ด พบว่า เกษตรกรมีความต้องการที่จะรู้ในระดับมาก ในเรื่องของ การทำนาแผนใหม่ การ เกษตรผสมผสาน การเลี้ยงสัตว์ปีก การเลี้ยงปลา

และในด้านการจัดการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรต้องการที่จะให้มีการจัดการฝึกอบรมอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ระหว่างช่วง เดือนมีนาคม ถึง เดือนเมษายน ซึ่งระยะเวลาในการจัดการฝึกอบรม คือ 1 – 3 วัน และความต้องการนี้สอดคล้อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คล้ายกับ นัยนา ยิ้มศิริวัฒน์ (2531 : 80 - 82) ได้ศึกษาถึงความต้องการฝึกอบรมของเกษตรกร อำเภอหล่มสัก จากโครงการฝึกอบรมเกษตรกรรวมเคลื่อนที่วิทยาลัยเกษตรกรรมเพชรบูรณ์ พบว่า เกษตรกรเกือบทั้งหมดต้องการเข้ารับการฝึกอบรมอาชีพเกษตรกรรมในช่วงเวลาที่ว่างจากงานอาชีพหลัก คือ เดือนมีนาคม และ เดือนเมษายน โดยต้องการฝึกอบรมในระยะเวลานั้นๆ เพียง 2 วัน วันใดก็ได้ในสัปดาห์ในช่วงกลางวันตลอดทั้งวัน และสถานที่ที่ต้องการให้จัดการฝึกอบรมในหมู่บ้านคือ โรงเรียน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุป

การวิจัยเรื่องความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกรในหมู่บ้านหนองโอินและหนองฮาง ตำบลเชียงพิณ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ปีพุทธศักราช 2544 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของเกษตรกรในหมู่บ้านหนองโอินและหนองฮาง ตำบลเชียงพิณ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี และเพื่อศึกษาถึงความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกรในหมู่บ้านหนองโอินและหนองฮาง ตำบลเชียงพิณ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาครั้งนี้ เป็นเกษตรกรในหมู่บ้านหนองโอินและหนองฮาง ตำบลเชียงพิณ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี จำนวน 167 คน

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งผลการวิจัยสามารถสรุป ได้ดังนี้

5.1.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

การศึกษาสภาพทั่วไปของเกษตรกรในหมู่บ้านหนองโอินและหนองฮาง ตำบลเชียงพิณ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี สามารถสรุปได้ดังนี้ จากการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 62.88) มีอายุอยู่ระหว่าง 40 – 50 ปี (ร้อยละ 45.50) โดยเฉลี่ยมีอายุ 48.57 ปี จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (ร้อยละ 62.88) มีสถานภาพสมรส (ร้อยละ 82.03) และทำนาเป็นอาชีพหลัก (ร้อยละ 82.03) ส่วนใหญ่เลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพรอง (ร้อยละ 62.88) มีพื้นที่ทำการเกษตรอยู่ระหว่าง 10 – 20 ไร่ (ร้อยละ 70.66) และโดยเฉลี่ยมี 31.73 ไร่ มีเพียงส่วนน้อยที่เคยรับการฝึกอบรม (34.73) จากเกษตรกรอำเภอ (ร้อยละ 19.76) มีรายได้ต่อปีอยู่ระหว่าง 10,000 – 20,000 บาท/ปี (ร้อยละ 61.68) และมีรายได้โดยเฉลี่ย 24,000 บาท/ปี

5.1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกร

จากการศึกษาความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกร ผลการศึกษา สามารถสรุป ได้ดังนี้

ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติมสาขาประมง

จากการศึกษาความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติม สาขาประมง พบว่าเป็นสาขาที่เกษตรกรมีความสนใจที่จะอบรมมากที่สุด มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 4.57 โดยมีความต้องการฝึกอบรมมาก 2 รายการ ดังนี้ 1) การผสมเทียมปลา (4.46) และ 2) โรคและการรักษาโรคปลาที่สำคัญ (4.29) มีความต้องการฝึกอบรมปานกลาง 3 รายการ ดังนี้ 1) การเลี้ยงปลาในบ่อคอนกรีต (3.46) 2) การเพาะเลี้ยงไรแดง (3.34) และ 3) การปรับปรุงคุณภาพน้ำในบ่อ (3.31) ส่วนรายการอื่นๆ มีความต้องการฝึกอบรมมากที่สุดตามค่าคะแนนเฉลี่ย ดังนี้ 1) การเพาะพันธุ์ปลา (4.62) 2) การอนุบาลลูกปลา (4.58) 3) การเลี้ยงปลาในนาข้าว (4.56) และ 4) การเตรียมบ่อปลา (4.53)

ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติมด้านอื่นๆ

จากผลการศึกษาความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติมด้านอื่นๆ พบว่าเกษตรกรมีความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพด้านอื่นๆ โดยรวมอยู่ในระดับมาก 4.20 ซึ่งเกษตรกรมีความต้องการฝึกอบรมมากที่สุดและปานกลางอย่างละ 1 รายการ ดังนี้ คือ การทำเกษตรพอเพียง (4.62) และ การทำธุรกิจเกษตรขนาดย่อม (SMEs) (3.29) และมีความต้องการมาก อยู่ 2 รายการ ตามค่าคะแนนเฉลี่ย คือ 1) การทำเกษตรผสมผสาน (4.46) และ 2) การทำเกษตรธรรมชาติ (4.44)

ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติมด้านสัตวศาสตร์

จากผลการศึกษาความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติมด้านสัตวศาสตร์ พบว่า เกษตรกรมีความต้องการฝึกอบรมมาก มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 3.91 โดยมีความต้องการฝึกอบรมมากที่สุด 1 ด้าน คือ ด้านการจัดการปศุสัตว์ (4.62) และมีความต้องการฝึกอบรมมาก 3 รายการ ตามค่าคะแนนเฉลี่ย ดังนี้ คือ 1) ด้านการเลี้ยงสัตว์ (4.14) 2) ด้านเทคโนโลยีปศุสัตว์ (3.81) และ 3) ด้านอาหารสัตว์ (3.72) และต้องการฝึกอบรมปานกลางอยู่ 1 รายการ คือ ด้านการปรับปรุงพันธุ์สัตว์ (3.26)

ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมของเกษตรกรด้านพืชศาสตร์

จากผลการศึกษาความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมของเกษตรกรด้านพืชศาสตร์ พบว่า เกษตรกรมีความต้องการฝึกอบรมมาก โดยมีความคะแนนเฉลี่ยรวม 3.82 มีความต้องการฝึกอบรมมาก 3 รายการ ตามค่าคะแนนเฉลี่ย ดังนี้ 1) ด้านเทคโนโลยีทางพืช (3.81)

เอกรักรณีนีๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2) ด้านการจัดการ (3.72) และ 3) ด้านการปลูกพืช (3.52) และมีความต้องการฝึกอบรมปานกลาง 1 รายการ คือ การขยายพันธุ์พืช (2.94)

ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติมด้านอุตสาหกรรมเกษตร
จากผลการศึกษาความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติมสาขาอุตสาหกรรมเกษตร พบว่า เกษตรกรมีความต้องการฝึกอบรมปานกลางตามค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 3.11 โดยเกษตรกรมีความต้องการฝึกอบรมมาก (3.71) ในสาขาสัตวศาสตร์ และมีความต้องการฝึกอบรมปานกลาง (2.52) ในด้านสาขาพืชศาสตร์

ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกรด้านแหล่งข้อมูลและธุรกิจเกษตร

จากผลการศึกษาความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพด้านแหล่งข้อมูลและธุรกิจเกษตรพบว่า เกษตรกรมีความต้องการฝึกอบรมปานกลาง โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 2.37 เกษตรกรมีความต้องการฝึกอบรมน้อย 4 รายการ ดังนี้ 1) ข้อมูลด้านการจำหน่ายเคมีภัณฑ์พืช (2.49) 2) ข้อมูลด้านการจำหน่ายเคมีภัณฑ์ปศุสัตว์ (2.37) 3) ข้อมูลด้านตลาดกลางปศุสัตว์ (2.25) และ 4) การเก็บรักษาผลผลิต (2.25) ส่วนรายการอื่นๆ มีความต้องการฝึกอบรมปานกลาง ตามค่าคะแนนเฉลี่ย 3 รายการแรก ดังนี้ คือ 1) การบรรจุหีบห่อผลผลิต (3.16) 2) การเก็บเกี่ยวผลผลิต (3.15) และ 3) การขนส่ง (2.99)

ความต้องการด้านการจัดการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกร
จากผลการศึกษาความต้องการด้านการจัดการในการฝึกอบรมของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรต้องการเข้ารับการฝึกอบรมอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ในช่วงเดือนมีนาคมถึงเดือนเมษายน โดยใช้เวลาการฝึกอบรม 1 – 3 วัน และสถานที่ต้องการให้จัดการฝึกอบรมมากที่สุดคือ โรงเรียนประจำหมู่บ้าน และส่วนใหญ่เกษตรกรมีการติดตามข่าวเกษตรจากพ่อค้าผู้รับซื้อผลผลิต

สรุป ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรต้องการที่จะเข้ารับการฝึกอบรมมากที่สุดตามลำดับดังนี้ คือ 1) สาขาประมง 2) ด้านอื่นๆ 3) สาขาสัตวศาสตร์ 4) สาขาพืชศาสตร์ 5) สาขาอุตสาหกรรมเกษตร และ 6) ด้านแหล่งข้อมูลและธุรกิจเกษตร

5.1.3 ข้อเสนอแนะในการจัดการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติม

จากการศึกษาข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการฝึกอบรมวิชาชีพเพิ่มเติม ที่เกษตรกรต้องการในแบบสอบถามตอนที่ 3 พบว่า เกษตรกรมีความต้องการ ดังนี้ 1) จัดให้มีการทัศนศึกษาดูงานของเกษตรกรที่ประสบผลสำเร็จมาแล้ว 2) การจัดการฝึกอบรมแต่ละครั้งควรจัดให้มีอาหารกลางวันอาหารว่างไว้ให้เกษตรกรรับประทานด้วย 3) การจัดการฝึกอบรมแต่ละครั้งไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ครั้งต้องการให้เน้นปฏิบัตินี้มากกว่าทฤษฎี และ นอกจากนั้นในด้านของเกษตรกรเอง ต้องการให้มีการรวมกลุ่มกันอย่างจริงจังจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรขึ้น เพื่อสะดวกต่อการรับข้อมูลจากหน่วยงานราชการ หรือหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องด้านการเกษตร โดยต้องการให้ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีประจำตำบลเป็นแกนนำในการจัดการฝึกอบรมให้กับเกษตรกรอย่างเสมอ

5.2 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะต่อผู้ทำการวิจัยครั้งต่อไป

ในการทำวิจัยเรื่อง ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกร สำหรับผู้ทำการวิจัยเกี่ยวกับเกษตรกรในครั้งต่อไปไม่ควรทำแบบสอบถามที่มีข้อความมากเกินไป เพราะจะทำให้เกษตรกรไม่สนใจตอบแบบสอบถาม ทำให้ข้อมูลที่ได้ขาดความละเอียดชัดเจน นอกจากนั้นคำถามในแบบสอบถามควรเป็นคำถามที่รัดกุมเข้าใจง่าย และในการแจกแบบสอบถามให้กับเกษตรกรควรอธิบายให้เกษตรกรเข้าใจในจุดประสงค์ของการตอบแบบสอบถาม เพราะเกษตรกรอาจมีความเข้าใจผิดคิดว่าเป็นการสำรวจข้อมูลของทางราชการ เพื่อการจัดเก็บภาษีกับตัวเกษตรกรเอง

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับผู้สนใจที่จะทำการวิจัยเกี่ยวกับความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกร นั้น ครั้งต่อไปควรทำการวิจัยในเรื่อง ดังนี้ คือ

1. ศึกษาทัศนคติของกลุ่มเกษตรกรที่ประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรมที่มีต่อการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติม
2. ศึกษาความต้องการคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ที่มีผลต่อความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกร

บรรณานุกรม

- เกริกชัย คันธรักษ์. 2531. การสำรวจข้อมูลพื้นฐานของเกษตรกรในหมู่บ้านปงวังอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง เพื่อพัฒนาอาชีพเกษตรกร. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 125 น.
- ฉลาด เกิดจันทรา. "แม่บ้านงานเกษตร" เทคโนโลยีชาวบ้าน. ปีที่ 13 เล่มที่ 260 (เดือนเมษายน 2544).น. 16
- ชารี ไชยแสง. 2541. ความต้องการศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่3. กรุงเทพฯ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. 132 น.
- ณิชาภัทร จันทศรี. 2536. ความต้องการฝึกอบรมทางด้านการเกษตรของเกษตรกรในเขตลาดกระบัง จังหวัดกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ : ปัญหาพิเศษปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. 77 น.
- นัยนา ยิ้มศิริวัฒน์. 2531. ความต้องการฝึกอบรมของเกษตรกรอำเภอหล่มสักจากโครงการฝึกอบรมอาชีพเกษตรกรรวมเคลื่อนที่วิทยาลัยเกษตรกรรมเพชรบูรณ์. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 96 น.
- นพคุณ ศิริวรรณ. 2532. งานฟาร์มกลยุทธ์สำคัญของการศึกษาเกษตร. กรุงเทพฯ : ศูนย์การพิมพ์พลชัย. 205 น.
- นพคุณ ศิริวรรณ. 2532. เกษตรกรรวมยุคใหม่ความหวังของเกษตรกรไทยในอนาคต. กรุงเทพฯ : ศูนย์การพิมพ์พลชัย. 170 น.
- บุญปลุก บุญอาจ. 2536. ความต้องการความรู้ทางการเกษตรของประชาชนในหมู่บ้านใกล้เคียงกับวิทยาลัยเกษตรกรรมกำแพงเพชร. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 115 น.
- บุญชม ศรีสะอาด. 2535. การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น. 168 น.
- บำรุง ศรีทองใส. 2542. ความต้องการฝึกอบรมอาชีพการเกษตรและเคหกิจเกษตรของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. 123 น.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ปทุม นุลยเลิศ. 2528. การศึกษาความต้องการในการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรทำนา จังหวัดลำปาง. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 105 น.
- ประคอง กรรณสูตร. 2528. สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. (ฉบับปรับปรุงแก้ไข). กรุงเทพฯ : ม.ป.พ. 340 น. .
- พลากร โคตรจันทร์. 2529. ความต้องการของประชาชนในการเข้ารับการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้นของวิทยาลัยเกษตรกรรมร้อยเอ็ด. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 95 น.
- พิรุณ พลูพิพัฒน์. 2536. การสำรวจการเกษตรเพื่อทำการส่งเสริมในเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ. : วิทยานิพนธ์ปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. 85 น.
- พิเศษ คงดี. 2533. การศึกษาความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของประชาชนในอำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. 69 น.
- พะยอม ธรรมนารถสกุล. 2539. การศึกษาความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาโทของนักศึกษาระดับปริญญาตรีเกษตรชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. 32 น.
- มณฑาทิพย์ เปี่ยมมนัส. 2528. การสำรวจสภาพการเกษตรเพื่อการส่งเสริมในท้องที่เขตอำเภอสามชูก จังหวัดสุพรรณบุรี. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. 89 น.
- มณฑนา ร่วมรักษ์ " แม่บ้านงานเกษตร" วารสารเคหการเกษตร.ปีที่ 25 เล่ม 2 (กุมภาพันธ์ 2544).น. 207
- รตยาภรณ์ ชูภู. 2536. ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของเกษตรกรในอำเภอประทิว จังหวัดชุมพร. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ปริญญาตรี. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. 76 น.
- รวีวรรณ ชินะตระกูล. 2538. วิธีการวิจัยการศึกษา.พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์. 310 น.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม (ต่อ)

- วิจิตร ชูวา. 2536. ความต้องการฝึกอบรมของเกษตรกรตำบล จังหวัดสุรินทร์. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 225 น.
- วิจิตร อวาระกุล. 2535. หลักการส่งเสริมการเกษตร. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช. 310 น.
- วรัญญา ซามขุนทด. 2524. ความต้องการของประชาชนในการเข้ารับการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรม หลักสูตรระยะสั้นของโรงเรียนเกษตรกรรมสิงห์บุรี. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 86 น.
- ศุภสมบุรณ์ อังรัตนกร และคณะ. 2537. การสำรวจความต้องการในการฝึกอบรมทางการเกษตรของเกษตรกร ในเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ : โครงการวิจัยของภาควิชาเทคนิคเกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. 77 น.
- ศุภลักษณ์ เขมมารัตน์. 2543. ความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตจันทบุรี ปีการศึกษา 2543. กรุงเทพฯ : ปัญหาพิเศษปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. 51 น.
- สมน เพ็ชรพันธ์. 2530. ความต้องการความรู้ทางการเกษตรของประชาชนในหมู่บ้านใกล้เคียงวิทยาลัยเกษตรกรรมพัทลุง. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 87 น.
- สุรพล ปริญญากุล. 2521. โครงการอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมหลักสูตรระยะสั้นวิทยาลัยเกษตรกรรมราชบุรี ตามความต้องการของเกษตรกรในอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 94 น.
- สุรพล เศรษฐบุตร. 2541. ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพเกษตรกรรมของเกษตรกรใน ตำบลชุมโค อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. 13 น.
- สุวัฒน์ ศรีวิทยารักษ์ และคณะ. 2537. สถิติเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : แสงจันทร์การพิมพ์. 349 น.

บรรณานุกรม (ต่อ)

สุทธิ สุวราช. 2520. ศึกษาถึงความเห็นของประชาชนอำเภอทุ่งสง เกี่ยวกับโครงการอบรมระยะสั้น ในวิชาชีพเกษตรกรรม ของวิทยาลัยเกษตรกรรมนครศรีธรรมราช. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 105 น.

อารี พันธุ์มณี. 2534. จิตวิทยาการเรียนการสอน. (พิมพ์ครั้งที่ 2) กรุงเทพฯ : ต้นอักษรพิมพ์. 214 น.

อำพล เสนาณรงค์. “ ขอคุณด้วยคน ”. จดหมายข่าวผลิใบก้าวหน้าในงานวิจัยและพัฒนาการเกษตร. ปีที่ 4 ฉบับที่ 8 (กันยายน 2544). น. 23

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถาม

เรื่อง : ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกร
ในหมู่บ้านหนองโพนและหนองฮาง ตำบลเชียงพิณ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

ศึกษาโดย น.ส.ไพโรจิตร์ ไสภานุตร รหัสประจำตัว 43035488
สาขาเทคโนโลยีการเกษตร-การผลิตสัตว์
ภาควิชา วิศวกรรมเกษตร
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามทั้งหมดมี 3 ตอน คือ
ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 ความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติม
ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการจัดการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติม
2. กรุณาอ่านข้อคำถามแต่ละข้อให้ละเอียดและกรุณาตอบคำถามทุกข้อการเว้นไม่ตอบข้อใดข้อหนึ่งจะส่งผลให้แบบสอบถามไม่สมบูรณ์
3. ข้อมูลที่ท่านตอบแบบสอบถามเป็นข้อมูลในการศึกษาความต้องการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติมเท่านั้น จะไม่ทำให้เกิดผลเสียหายแก่ท่านแต่อย่างใด

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ

ไพโรจิตร์ ไสภานุตร

แบบสอบถาม

ตอนที่1 สถานภาพทั่วไปของเกษตรกร

กรุณาทำเครื่องหมาย (ลงใน ( ) หน้าข้อความในช่องที่ตรงกับความต้องการของท่าน

1. เพศ

( ) ชาย

( ) หญิง

2. อายุ.....ปี

3. ระดับการศึกษา

( ) จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ( ) จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

( ) จบมัธยมศึกษาปีที่ 3 ( ) จบมัธยมศึกษาปีที่ 6

( ) อื่นๆ (ระบุ).....

4. สถานภาพการสมรส

( ) โสด ( ) สมรส

( ) หย่าร้าง ( ) อื่นๆ (ระบุ).....

5. อาชีพหลัก

( ) ทำนา ( ) ทำไร่/ทำสวน

( ) เลี้ยงสัตว์ (ระบุสัตว์).....

( ) อื่นๆ (ระบุ).....

6. อาชีพรองของท่าน

( ) ทำนา ( ) ทำไร่/ทำสวน

( ) เลี้ยงสัตว์ (ระบุ).....

( ) อื่นๆ.....

7. ท่านมีพื้นที่ทำอาชีพเกษตรกรรมจำนวน.....ไร่

8. ท่านเคยเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับอาชีพด้านการเกษตรหรือไม่

( ) เคย

( ) ไม่เคย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

9. ถ้าเคยรับการฝึกอบรมจาก
- ( ) เกษตรอำเภอ
  - ( ) เกษตรจังหวัด
  - ( ) สถานศึกษา เช่น วิทยาลัยและเทคโนโลยีฯ
  - ( ) อื่นๆ (ระบุ).....
10. ท่านมีรายได้ทั้งหมดต่อปีประมาณ.....บาท/เดือน

**ตอนที่ 2 ความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมทางด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกร
ก.ด้านเนื้อหาวิชาการ (ความรู้และทักษะต่างๆ)**

ความรู้และทักษะด้านใดที่จำเป็นหรือสำคัญต่ออาชีพของท่านที่ท่านเห็นสมควร
ว่าต้องการเข้ารับการฝึกอบรมในเนื้อหาวิชานั้นๆว่ามีความจำเป็นมากน้อยเพียงใด โดยท่าน
ประมาณระดับความต้องการฝึกอบรมด้านเกษตรกรรมโดยใช้เกณฑ์ข้างล่างนี้ประกอบพิจารณา

ระดับ 5 มีความต้องการเข้ารับการฝึกอบรม **มากที่สุด** เพราะเป็นเนื้อหาวิชาการที่ตรงกับ
กับอาชีพ และท่านมีความสนใจเป็นพิเศษ

ระดับ 4 มีความต้องการเข้ารับการฝึกอบรม **มาก** เพราะเป็นเนื้อหาวิชาการที่ตรงกับ
อาชีพ และท่านมีความสนใจมาก

ระดับ 3 มีความต้องการเข้ารับการฝึกอบรม **ปานกลาง** เพราะเป็นเนื้อหาวิชาการที่
ตรงกับอาชีพ และท่านมีความสนใจปานกลาง

ระดับ 2 มีความต้องการเข้ารับการฝึกอบรม **น้อย** เพราะเป็นเนื้อหาวิชาการที่ตรงกับ
อาชีพ และท่านมีความสนใจอยู่น้อย

ระดับ 1 **น้อยที่สุด** เข้ารับการฝึกอบรมเพราะเป็นเนื้อหาวิชาการที่ไม่เกี่ยวข้องกับอาชีพ
และท่านไม่สนใจด้านนั้นเลย

ท่านต้องการฝึกอบรมทักษะในแต่ละด้านต่อไปนี้ อย่างไร
ด้านพืชศาสตร์

รายการฝึกอบรมวิชาการ	ระดับความต้องการ				
	5	4	3	2	1
ด้านเคมีภัณฑ์	.....	.....	.....	.....	.....
1. การใช้ยากำจัดแมลง					
2. การใช้ยาปราบศัตรูพืช					
3. การใช้ยาปฏิชีวนะในการรักษาโรคพืช					
4. การใช้ปุ๋ยวิทยาศาสตร์เพื่อปรับปรุงดิน					
5. การใช้ปุ๋ยวิทยาศาสตร์ในการเพาะปลูก					
6. การใช้สารเร่งดอก					
7. อื่นๆ (ระบุ).....					
ด้านปลูกพืช	.....	.....	.....	.....	.....
1. การปลูกผักขอม					
2. การเพาะเห็ดฟาง					
3. การเพาะเห็ดนางฟ้า					
4. การเพาะเห็ดหูหนู					
5. การปลูกมะละกอ					
6. การปลูกพริก					
7. การปลูกกล้วย					
8. การปลูกหวาย					
9. การปลูกดอกกุหลาบ					
10. การปลูกดอกมะลิ					
11. การปลูกดอกดาวเรือง					
12. อื่นๆ (ระบุ)					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายการฝึกอบรมวิชาการ	ระดับความต้องการ				
	5	4	3	2	1
ด้านการจัดการ	.....	.....	.....	.....	.....
1. การตัดแต่งกิ่งไม้ผล					
2. การตัดแต่งกิ่งไม้ดอก					
3. การเตรียมดินก่อนการเพาะปลูก					
4. การป้องกันโรคพืช					
5. การควบคุมวัชพืช					
6. การรักษาสภาพดิน					
7. อื่นๆ (ระบุ).....					
ด้านการขยายพันธุ์พืช	.....	.....	.....	.....	.....
1. การเพาะต้นกล้า					
2. การตอนกิ่ง					
3. การติดตา					
4. การปักชำ					
5. การทาบกิ่ง					
6. อื่นๆ (ระบุ)					
ด้านเทคโนโลยีทางพืช	.....	.....	.....	.....	.....
1. การทำปุ๋ยน้ำหมัก					
2. การทำปุ๋ยชีวภาพ					
3 การเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ					
4. การใช้สารจุลินทรีย์กำจัดศัตรูพืช					
5. การรักษาผลผลิตด้วยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์					
6. การจัดการพืชสวนแบบผสมผสาน					
7. อื่นๆ (ระบุ)					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้านสัตวศาสตร์

รายการฝึกอบรมวิชาการ	ระดับความต้องการ				
	5	4	3	2	1
ด้านการเลี้ยงสัตว์และการจัดการ	.....	.....	.....	.....	.....
1. การเลี้ยงโคเนื้อ					
2. การเลี้ยงสุกร					
3. การเลี้ยงไก่เนื้อ					
4. การเลี้ยงไก่ไข่					
5. การเลี้ยงไก่บ้าน					
6. การเลี้ยงเป็ด					
7. อื่นๆ (ระบุ)					
การปรับปรุงพันธุ์สัตว์	.....	.....	.....	.....	.....
1. การปรับปรุงพันธุ์สุกร					
2. การปรับปรุงพันธุ์โค - กระบือ					
3. การผสมเทียมโค - กระบือ					
4. การผสมเทียมสุกร					
5. อื่นๆ (ระบุ).....					
อาหารสัตว์	.....	.....	.....	.....	.....
1. การผลิตอาหารปลา					
2. การผลิตอาหารสุกร					
3. การทำหญ้าหมักเพื่อเป็นอาหารโค					
4. การทำข้าวโพดหมักเพื่อเป็นอาหารโค					
5. การปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์					
6. การอัดฟางแห้ง					
7. อื่นๆ (ระบุ).....					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายการฝึกอบรมวิชาการ	ระดับความต้องการ				
	5	4	3	2	1
การจัดการปศุสัตว์	.....	.....	.....	.....	.....
1. การทำวัคซีน					
2. การสุขาภิบาล					
3. การใช้ยาปฏิชีวนะในสัตว์เลี้ยง					
4. โรคและการป้องกันโรค					
5. การตอนโตเพื่อขุน					
6. การให้อาหาร					
7. อื่นๆ (ระบุ)					
เทคโนโลยีปศุสัตว์	.....	.....	.....	.....	.....
1. การทำแก๊สชีวภาพจากมูลสัตว์					
2. การติดต่อสารพันธุกรรมในสัตว์					
3. การใช้สารเร่งเนื้อแดงในสัตว์เลี้ยง					
4. การควบคุมแก๊สแอมโมเนียด้วยจุลินทรีย์					
5. อื่นๆ (ระบุ).....					

ด้านประมง

รายการฝึกอบรมวิชาการ	ระดับความต้องการ				
	5	4	3	2	1
1. การเพาะพันธุ์ปลา					
2. การผสมเทียมปลา					
3. การอนุบาลลูกปลา					
4. การเตรียมบ่อปลา					
5. การเลี้ยงปลาในนาข้าว					
6. การเลี้ยงปลาในบ่อคอนกรีต					
7. การเพาะเลี้ยงไรแดง					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายการฝึกอบรมวิชาการ	ระดับความต้องการ				
	5	4	3	2	1
8. การปรับปรุงคุณภาพน้ำในบ่อปลา					
9. โรคและการป้องกันโรคปลาที่สำคัญ					
10. อื่นๆ (ระบุ).....					

ด้านอุตสาหกรรมเกษตร

รายการอบรมวิชาการ	ระดับความต้องการ				
	5	4	3	2	1
ด้านพืชศาสตร์	.....	.....	.....	.....	.....
1. การทำแยมผลไม้					
2. การผลไม้กวน					
3. การทำผลไม้เชื่อม					
4. การทำกล้วยแผ่นบาง - หนา					
5. การทำผลไม้อบแห้ง					
6. การทำกล้วย - มันอบเนย					
7. การทำผัก - ผลไม้ดองเป็นการค้า					
8. การทำหวยดอง					
9. อื่นๆ (ระบุ).....					
ด้านสัตวศาสตร์	.....	.....	.....	.....	.....
1. การทำแหนมสด					
2. การทำหมูหยอง					
3. การทำหมูแผ่น					
4. การทำปลาต้ม					
5. การทำปลาร้าอัดกระป๋อง					
6. การทำเนื้ออบแห้งอัดกระป๋อง					
7. อื่นๆ (ระบุ).....					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้านแหล่งข้อมูลและธุรกิจเกษตร

รายการฝึกอบรมวิชาการ	ระดับความต้องการ				
	5	4	3	2	1
1. ข้อมูลด้านตลาดนัดปศุสัตว์					
2. ข้อมูลด้านตลาดกลางปศุสัตว์					
3. ข้อมูลด้านแหล่งข่าวปศุสัตว์					
4. ข้อมูลด้านการจำหน่ายเคมีภัณฑ์ปศุสัตว์					
5. ข้อมูลทางด้านตลาดกลางสินค้าเกษตร					
6. ข้อมูลด้านแหล่งข่าวเกษตร					
7. ข้อมูลด้านการจำหน่ายเคมีภัณฑ์พืช					
8. ข้อมูลด้านราคาการจำหน่ายผลผลิต					
9. การเก็บรักษาผลผลิต					
10. การบรรจุหีบห่อผลผลิต					
11. การเก็บเกี่ยวผลผลิต					
12. การขนส่ง					
13. อื่นๆ (ระบุ)					

ด้านอื่นๆ

รายการฝึกอบรมวิชาการ	ระดับความต้องการ				
	5	4	3	2	1
1. การทำเกษตรพอเพียง					
2. การทำเกษตรผสมผสาน					
3. การทำเกษตรธรรมชาติ					
4. การทำธุรกิจเกษตรขนาดย่อม (SMEs)					
5. อื่นๆ (ระบุ)					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข. ด้านการจัดการฝึกอบรมเพิ่มเติม

1. ท่านต้องการเข้ารับการอบรมอย่างน้อยกี่ครั้งต่อปี
  - ( ) 1 ครั้ง/ปี
  - ( ) 2 ครั้ง/ปี
  - ( ) อื่นๆ (ระบุ).....
2. ช่วงเดือนที่ท่านสามารถเข้ารับการฝึกอบรมวิชาชีพได้คือเดือน.....
3. ระยะเวลาที่เหมาะสมต่อการฝึกอบรม
  - ( ) 1-3 วัน
  - ( ) 5 วัน
  - ( ) 7 วัน
  - ( ) อื่นๆ (ระบุ).....
4. สถานที่ที่ต้องการให้จัดการฝึกอบรม
  - ( ) โรงเรียนประจำหมู่บ้าน
  - ( ) องค์การบริหารส่วนตำบล
  - ( ) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีอุดรธานี
  - ( ) อื่นๆ (ระบุ) .....
5. ท่านติดตามข่าวความรู้ทางด้านวิชาการเกษตรจากแหล่งใด
  - ( ) เข้ารับการฝึกอบรมอยู่เสมอ
  - ( ) วารสาร/ เอกสารสิ่งพิมพ์ทางด้านเกษตร
  - ( ) ติดตามจากสื่อมวลชน เช่น วิทยุ โทรทัศน์ ฯลฯ
  - ( ) อื่นๆ (ระบุ) .....

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการจัดการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติม

ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับความต้องการจัดการฝึกอบรมวิชาชีพด้านเกษตรกรรมเพิ่มเติมของเกษตรกร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.1 แสดงการสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากประชากร

จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
10	10	220	140	1,200	291
15	14	230	144	1,300	297
20	19	240	148	1,400	302
25	24	250	152	1,500	306
30	28	260	155	1,600	310
35	32	270	159	1,700	313
40	36	280	162	1,800	317
45	40	290	165	1,900	320
50	44	300	169	2,000	322
55	48	320	175	2,200	327
60	52	340	181	2,400	331
65	56	360	186	2,600	335
70	59	380	191	2,800	338
75	63	400	196	3,000	341
80	66	420	201	3,500	346
85	66	440	205	4,000	351
90	73	460	210	4,500	354
95	76	480	214	5,000	357
100	80	500	217	6,000	361
110	86	550	226	7,000	364
120	92	600	234	8,000	367
130	97	650	242	9,000	368
140	103	700	248	10,000	370

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

จำนวน ประชากร	จำนวนกลุ่ม ตัวอย่าง	จำนวน ประชากร	จำนวนกลุ่ม ตัวอย่าง	จำนวน ประชากร	จำนวนกลุ่ม ตัวอย่าง
150	108	750	254	15,000	375
160	113	800	260	20,000	377
170	118	850	265	30,000	379
180	123	900	269	40,000	380
190	127	950	274	50,000	381
200	132	1,000	278	75,000	382
210	136	1,100	285	100,000	384

ตาราง แสดงการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan
(อ้างโดย บุญชม ศรีสะอาด, 2535 - 4)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้